

Studiebarometern 2024

Bakgrund, syfte och metod

Hösten 2024 genomfördes Studiebarometern i dess nuvarande form för sjätte gången. Den genomfördes första gången 2012 och vartannat år sedan dess. Studiebarometern riktas till primärt till programstudenter på grundnivå som läser på campus, företrädesvis termin 5. I några fall representeras programmet av termin 3 av praktiska skäl, t.ex. att studenterna var svåra att nå termin 5 (vanligtvis p.g.a. VFU eller valfri termin). I ett par fall är det termin 4 p.g.a. programstart vårtermin.

Studiebarometern syftar till att fånga studenternas upplevelser av studierna och studiesituationen och den utgör en aktivitet i Umeå universitets kvalitetssystem.¹ Resultatet från Studiebarometern utgör en grund för det kvalitets- och utvecklingsarbete som bedrivs på samtliga nivåer inom universitetet. Det enskilda programmet får sitt resultat tillsammans med en jämförelse med övriga program.

Studiebarometern 2024 genomfördes webbaserat. Enkäten skapades i enkätverktyget LimeSurvey och distribuerades till fakulteterna för vidare elektroniskt distribution till program och institutioner under november-april månad 2024-2025. Totalt bör 2462 individer ha fått barometern.² Svarsfrekvensen blev 40,6 procent (se Tabell 1 nedan). Den delvis låga svarsfrekvensen gör analysen mer osäker och framförallt försvårar det möjligheten att dra generella slutsatser rörande hur studenterna upplever sin studiesituation och sin studiemiljö. Nyttan av resultaten varierar också mellan programmen. För program med hög svarsfrekvens utgör Studiebarometern en solid grund för arbetet med att utveckla och förbättra utbildningen, medan materialet har ett mer tveksamt värde för program med mycket låg svarsfrekvens.

Respektive fakultet/Läraryhögskolan ansvarar för fortsatt dialog och uppföljning rörande hur resultatet från Studiebarometern kommer till användning i det kontinuerliga utvecklingsarbetet inom det enskilda utbildningsprogrammet.

Tabell 1: Studiebarometern 2024. Svarsfrekvens per fakultet och totalt.³

	Registrerade studenter	Svarande	Svarsfrekvens
Humfak	214	41	19,2 %
Medfak	603	363	60,2 %
Samfak	805 ⁴	342	42,5 %
Teknatfak	596	173	29,0 %
Läraryhögskolan	244	80	32,8 %
Samtliga	2462	999	40,6 %

Enkät svar finns sålunda från totalt 999 individer, vilket motsvarar 41 procent av de som var registrerade på de aktuella utbildningarna. Vi har även detta år en högre andel kvinnor bland de

¹ https://www.umu.se/globalassets/fristaende-webbar/regelverk/utbildning-pa-forskarniva/kvalitetssystem_190301.pdf

² Planeringsenheten vid Umu har ansvarat för samordning av datainsamlingsarbetet.

³ Därtill kommer 45 svar som är ofullständigt ifyllda och saknar bl.a. fakultetstillhörighet.

⁴ Uppskattat antal baserat på ladokdata

UMEÅ UNIVERSITET

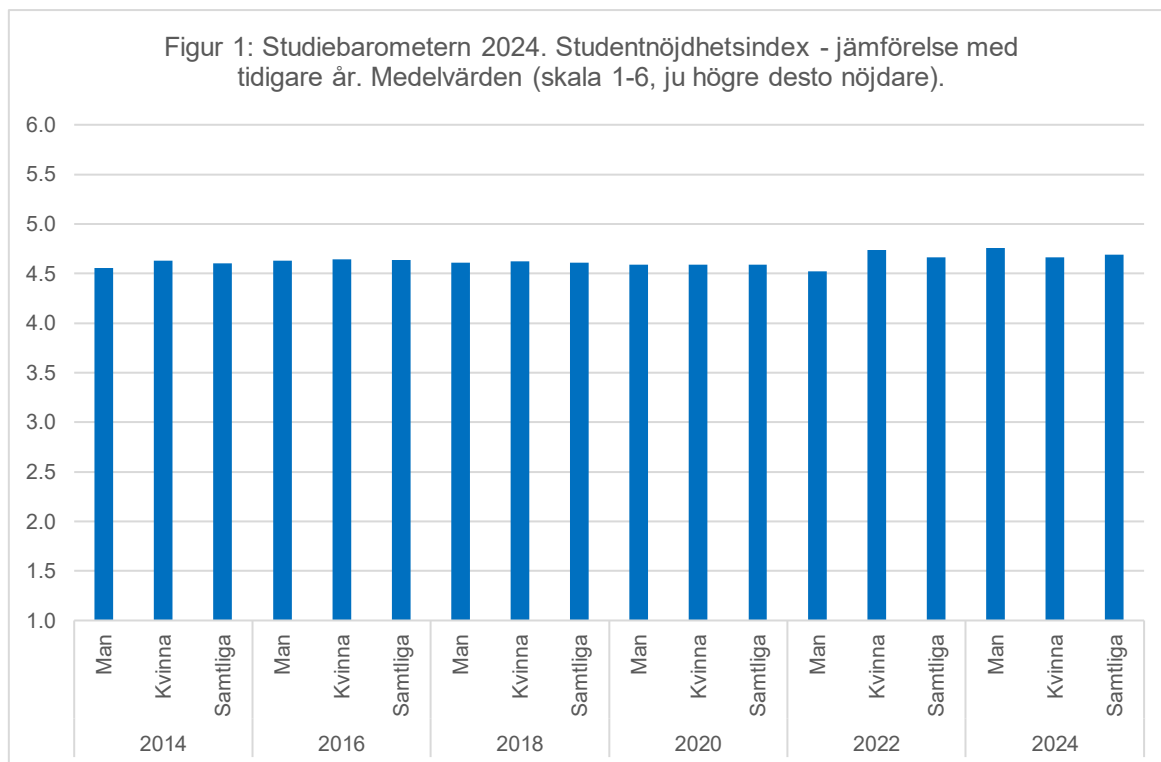
svarande (64,0% kvinnor, 30,7% män plus 1,6% som svarar annan könsidentitet/annat könsuttryck), vilket relativt väl återspeglar fördelningen bland studenter överlag.

Övergripande omdöme – ”nöjdhet”

I Studiebarometern har det samtliga år ställts tre frågor som syftar till att fånga hur nöjd man är överlag med sina studier och sin studiesituation:

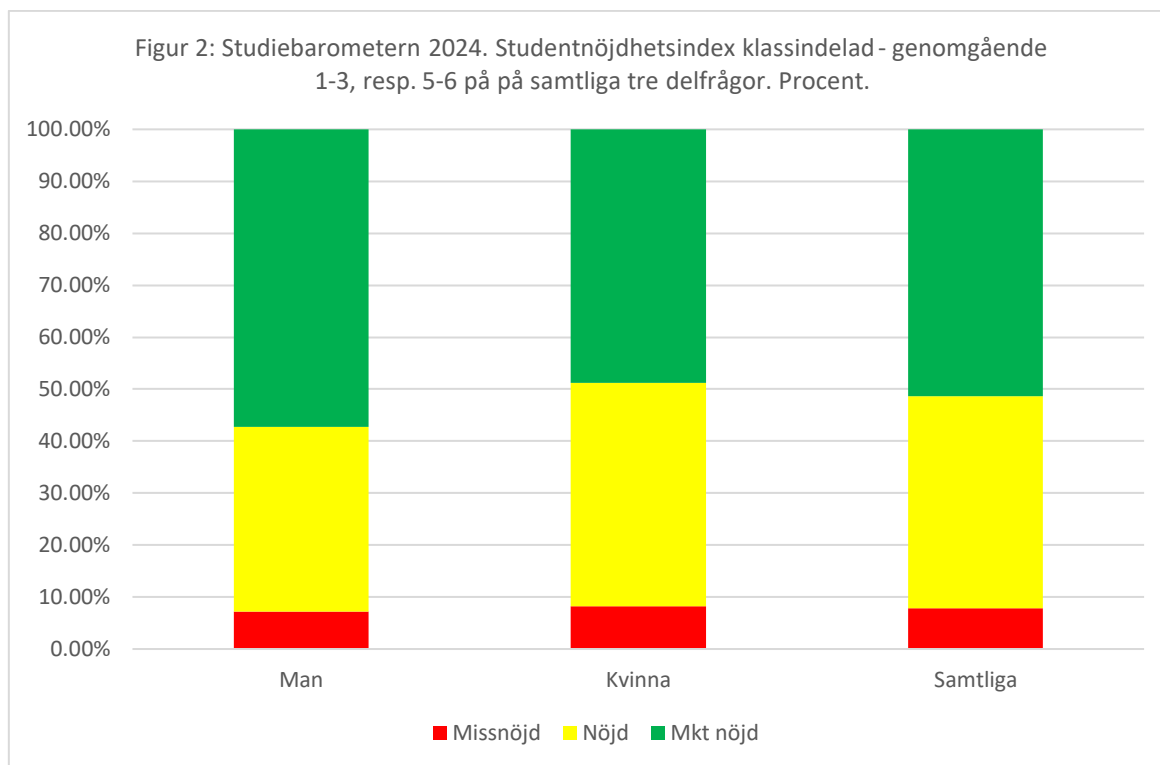
- *Hur nöjd är du med dina studier och dina studieförhållanden i sin helhet?*
- *Hur väl uppfyller din nuvarande studiesituation dina förväntningar på studier och studieförhållanden?*
- *Skulle du rekommendera den utbildning du läser vid UmU till andra?*

Dessa tre frågor korrelerar starkt med varandra, varför de slogs samman till ett ”nöjdhetsindex” - SNI. I Figur 1 nedan redovisas medelvärden på skalan 1-6, där ytterlighetsvärdena angavs i enkäten - 1 står för ”inte alls nöjd” och värdet 6 för ”i högsta grad nöjd”, d.v.s. ju högre värde desto nöjdare är man. Av figuren framgår att bilden är mycket stabil över tid. Detta år ser vi dock ett något högre medelvärde bland männen (4,8 jfr med 4,7 bland kvinnorna, icke-signifikant).

Skillnaden mellan könen ser vi i bägge ändarna av skalan, d.v.s. fler kvinnor uttrycker missnöje samtidigt som vi har fler män som är mycket nöjda. I Figur 2 nedan har index klassindelats. ”Missnöjda” har på samtliga tre delfrågor kryssat något av de tre lägsta värdena (1, 2, 3), ”Mkt nöjda” har på samtliga tre delfrågor kryssat 5 eller 6. För gruppen som helhet betyder det att drygt hälften (51%) uttrycker att de är mycket nöjda, medan en mindre grupp (8%) är klart kritiska till den utbildning de följer.

UMEÅ UNIVERSITET

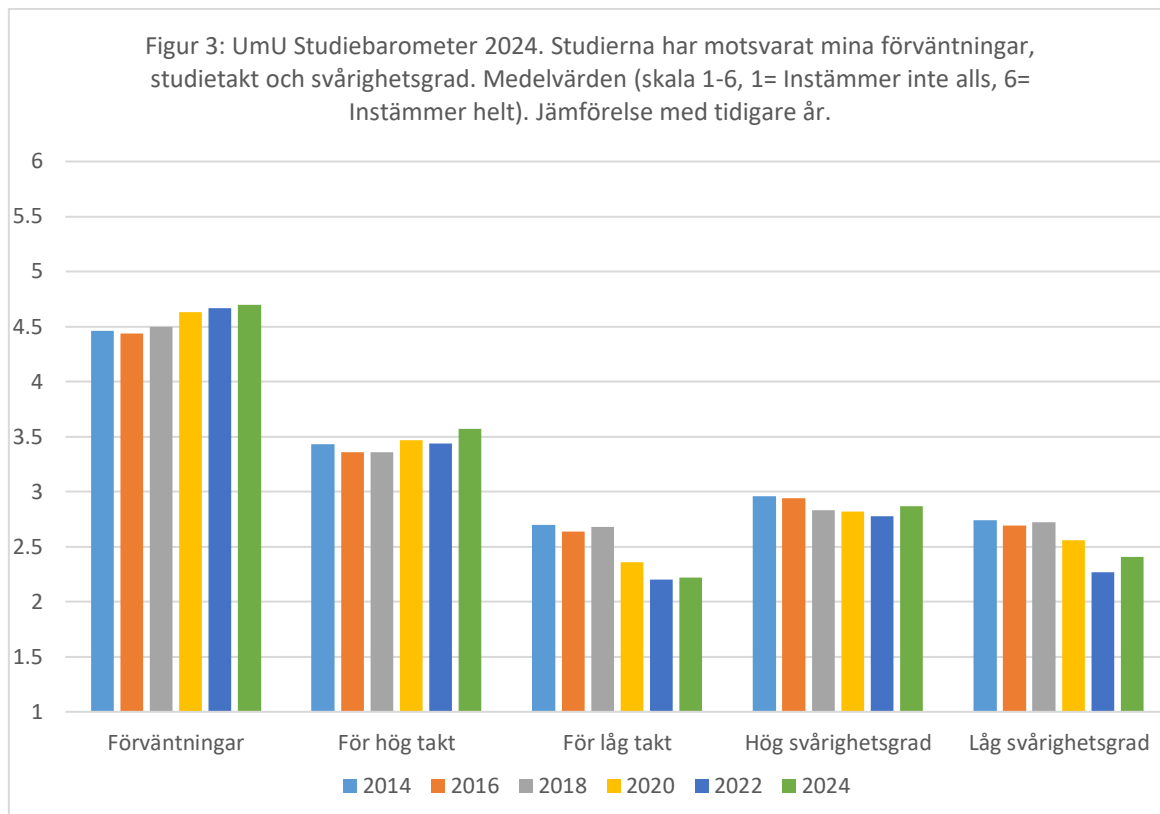
Förväntningar, utbildningsval, studietakt och svårighetsgrad

I enkäten fanns ett antal påståenden om förväntningar, studietakt och svårighetsgrad. I Figur 3 nedan redovisas medelvärden på de påståenden som funnits i samtliga studiebarometrar sedan 2014:

- *Studierna har så här långt haft ett innehåll som motsvarat mina förväntningar*
- *Studietakten på utbildningen har ofta varit för hög*
- *Studietakten på utbildningen har ofta varit för låg*
- *Svårighetsgraden på utbildningen har ofta varit för hög*
- *Svårighetsgraden på utbildningen har ofta varit för låg*

Även om skillnaderna mellan de olika åren inte är stora vi ser en trendmässig positiv utveckling när det gäller förväntningar på studiernas innehåll. Detta år är det fler som anger att studietakten är för hög, framförallt jämfört med de första åren under perioden. Vi har också färre som anger för låg studietakt liksom för låg svårighetsgrad de senaste två mätningarna.

UMEÅ UNIVERSITET

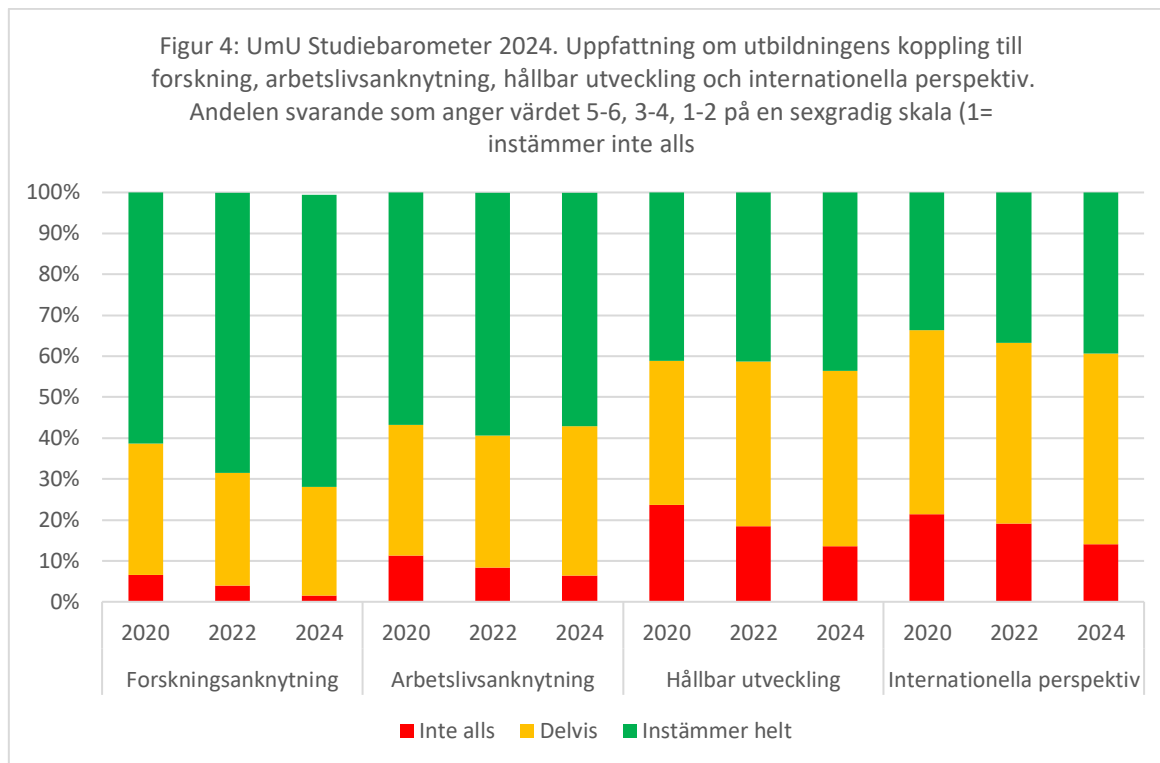
Koppling till forskning, arbetslivsanknytning, hållbar utveckling och internationella perspektiv

Från och med år 2020 fördes följande påståenden in i Studiebarometern:

- *Jag uppfattar att min utbildning har tydlig koppling till forskning*
- *Min utbildning har en tydlig arbetslivsanknytning*
- *På min utbildning behandlas frågor om hållbar utveckling*
- *Min utbildning ger mig internationella perspektiv*

I Figur 4 nedan redovisas svaren 2024 jämfört med 2020 och 2022. Här har skalan 1-6 sammanförts i tre grupper; de som uttrycker relativt missnöje (värdena 1-2, där värdet 1 innebär "Instämmer inte alls"), i andra änden de som svarar klart positivt (värdena 5-6, där värdet 6 innebär "Instämmer helt") samt de som svarat däremellan (värdena 3-4). Genomgående har andelen som uttrycker missnöje minskat trendmässigt. Andelen som svarar positivt när det gäller forskningskopplingen har därtill ökat trendmässigt, vilket även gäller hållbar utveckling och internationella perspektiv, även om förändringen där är mer modest.

UMEÅ UNIVERSITET

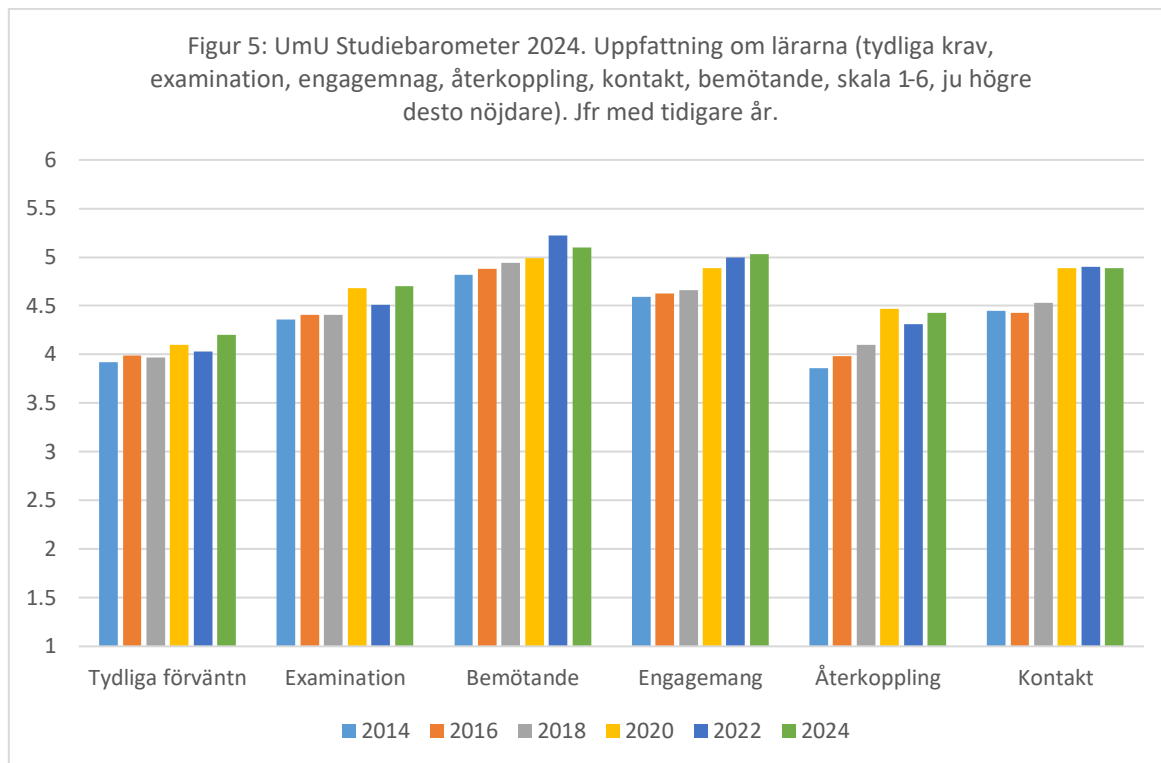
Uppfattning om lärarna

Uppfattningen om lärarna kan antas vara av väsentlig betydelse när det gäller upplevelsen av studierna och studiesituationen. I Figur 5 nedan redovisas medelvärden på ett antal påståenden rörande lärarna och som funnits i samtliga studiebarometrar sedan 2014:

- *Lärarna är tydliga med vad som förväntas av mig*
- *Kraven vid bedömning och examination upplever jag vanligtvis som relevanta*
- *Bemötandet från lärarna är bra*
- *Jag upplever mina lärare som engagerade*
- *Lärarna ger återkoppling på mina prestationer*
- *Det är lätt att vid behov få kontakt med lärare*

Vi har en trendmässig positiv utveckling under perioden 2014 - 2024 när det gäller hur man uppfattar lärarna. ”Toppnoteringen” 2022 när det gäller lärarnas bemötande nås inte riktigt 2024, men fortfarande ligger medelvärdet över värdet 5 på den sexgradiga skalan. Även när det gäller lärarnas engagemang ligger snittet precis ovanför femstrecket, Sammantaget kan man se att de senaste tre mätningarna ligger klart över de tre första åren Studiebarometern genomfördes.

UMEÅ UNIVERSITET

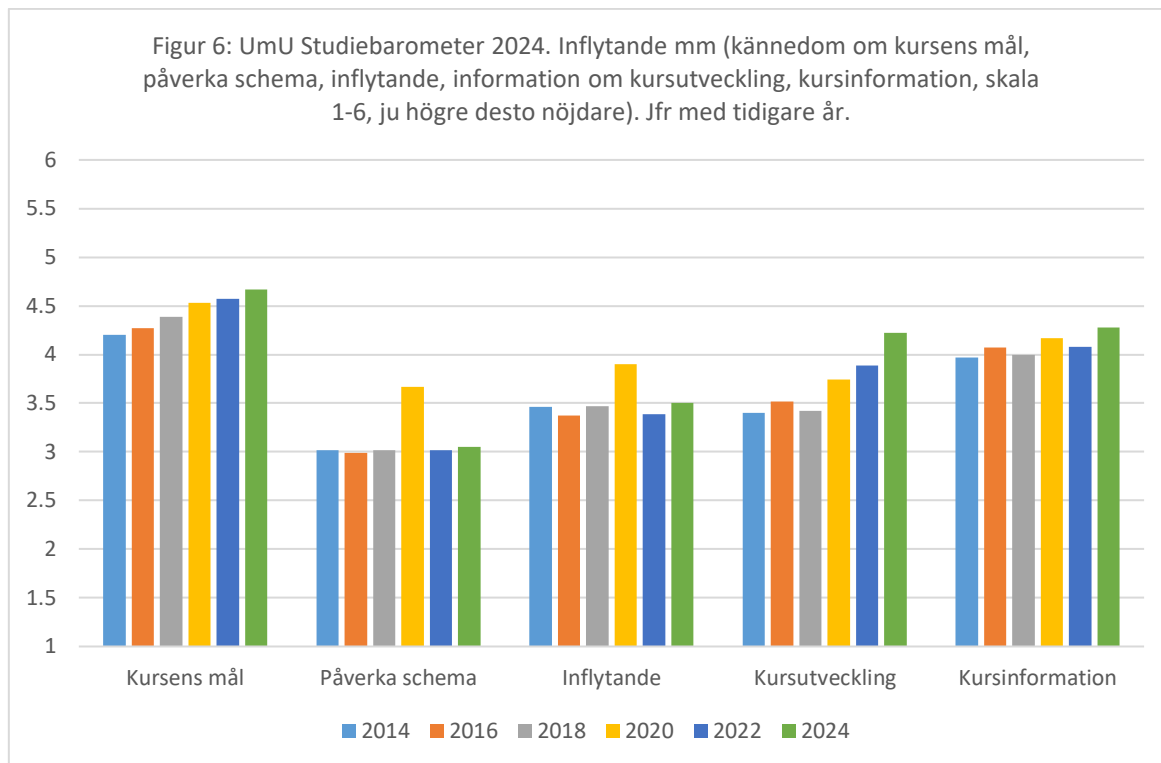
Inflytande och information

Studenternas möjligheter att utöva inflytande är viktigt, inte minst för att befrämja engagemang. I Figur 6 nedan redovisas medelvärden på de fem påståendena som funnits med samtliga år:

- *Jag har vanligtvis god kännedom om kursens mål*
- *Möjligheterna att påverka schemat är vanligtvis goda*
- *Möjligheterna att påverka och utöva inflytande inom min utbildning är vanligtvis goda*
- *Vid kursstart får vi vanligtvis information om tidigare kursutvärdering och kursutveckling*
- *Schema och kursinformation finns vanligtvis tillgängligt i tillräckligt god tid*

Vi ser en trendmässigt positiv utveckling under perioden 2014–2024 när det gäller kännedom om kursens mål samt information om tidigare kursutvärdering och kursutveckling. Även när det gäller schema och annan kursinformations tillgänglighet kan vi se en svagt positiv utveckling. I övrigt kan man konstatera att möjligheterna att påverka schema samt utöva inflytande förefaller ha varit särskilt goda under pandemiåret 2020.

UMEÅ UNIVERSITET

Nedlagd tid på studierna

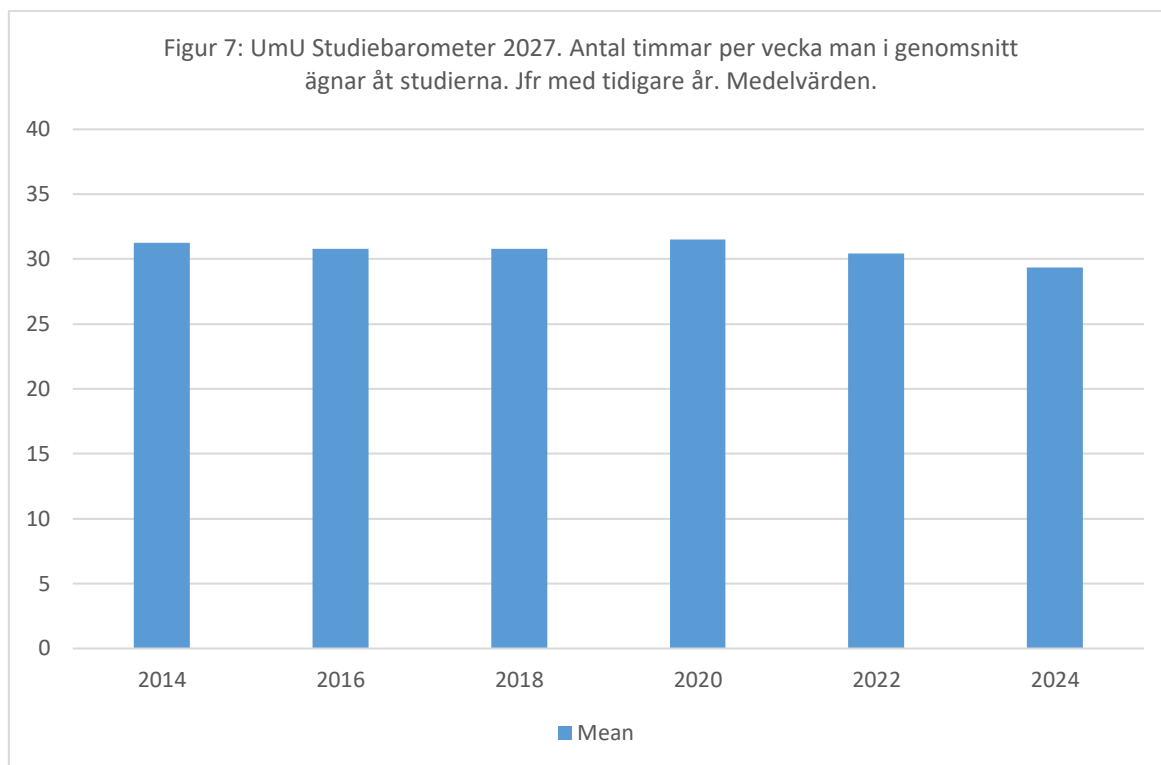
I Studiebarometern har sedan 2014 ställts en fråga rörande hur mycket tid man lägger ner på sina studier:

- *Hur många timmar per vecka ägnar du åt studierna i genomsnitt?*⁵

Av Figur 7 framgår att den tid man lägger ner på sina studier är tämligen konstant över perioden. Både medelvärde och median ligger kring 30 timmar per vecka, dock hamnar vi detta år för första gången under "trettioströcket".

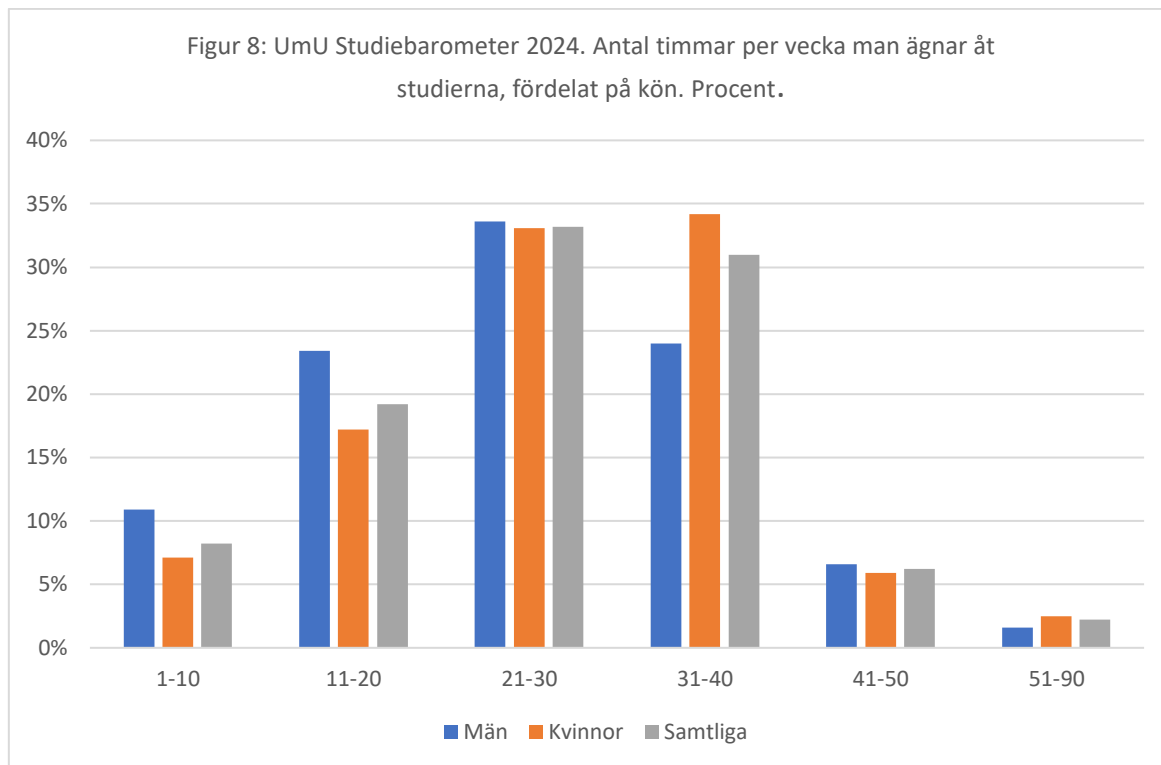
⁵ I anslutning till frågan preciserades att här avsågs "schemalagd undervisning (inkl praktik) och studier på egen hand eller tillsammans med studiekamrater.

UMEÅ UNIVERSITET

Bakom dessa genomsnittssiffror finns naturligtvis en stor variation. Av Figur 8 nedan kan vi utläsa att svaren fördelas relativt jämt runt medel och medianvärdet. Vi ser också att fler bland männen anger att de lägger ner relativt lite tid medan det bland kvinnorna är fler som lägger ner relativt mycket tid (31-40 tim/vecka).

UMEÅ UNIVERSITET

Närmare hälften av de svarande (44%) förvärvsarbetar i någon utsträckning parallellt med studierna, de flesta i begränsad omfattning (1-8 tim/vecka). I gruppen som förvärvsarbetar i större omfattning (>16 tim/vecka, 70 individer) är det relativt många (40/70) som anger att de lägger ner max 20 timmar i veckan på sina studier.⁶ Något samband mellan omfattningen av förvärvsarbete och oro för att hinna med studierna finns inte.

Hur och var man bedriver sina studier

För att få en bild av *var* och *hur* man bedriver sina självstudier, har i Studiebarometern samtliga år ställts frågan:

- *Hur och var bedriver du självstudier?*

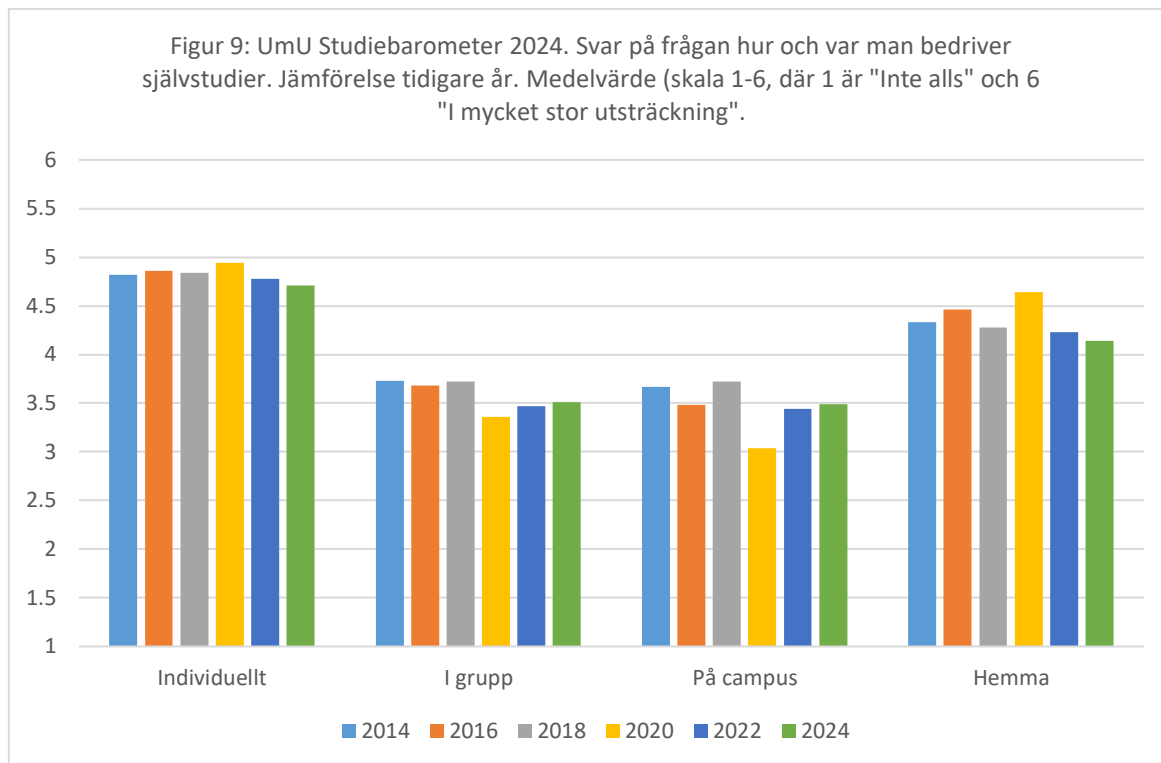
Frågan följdes av fyra delaspekter av självstudier:

- *Individuellt*
- *I grupp*
- *På campus*
- *I hemmiljö*

Av Figur 9 nedan framgår att vi har rätt små variationer mellan åren, undantaget pandemiåret 2020 som av förklarliga skäl uppvisar ett avvikande mönster. Självstudier individuellt och hemmavid var då mer vanligt medan arbete i grupp samt att studera på campus var mindre vanligt.

⁶ För att utröna vilka som studerar på hel- respektive halvtid (eller två halvtider) kräver en fördjupad studie.

UMEÅ UNIVERSITET

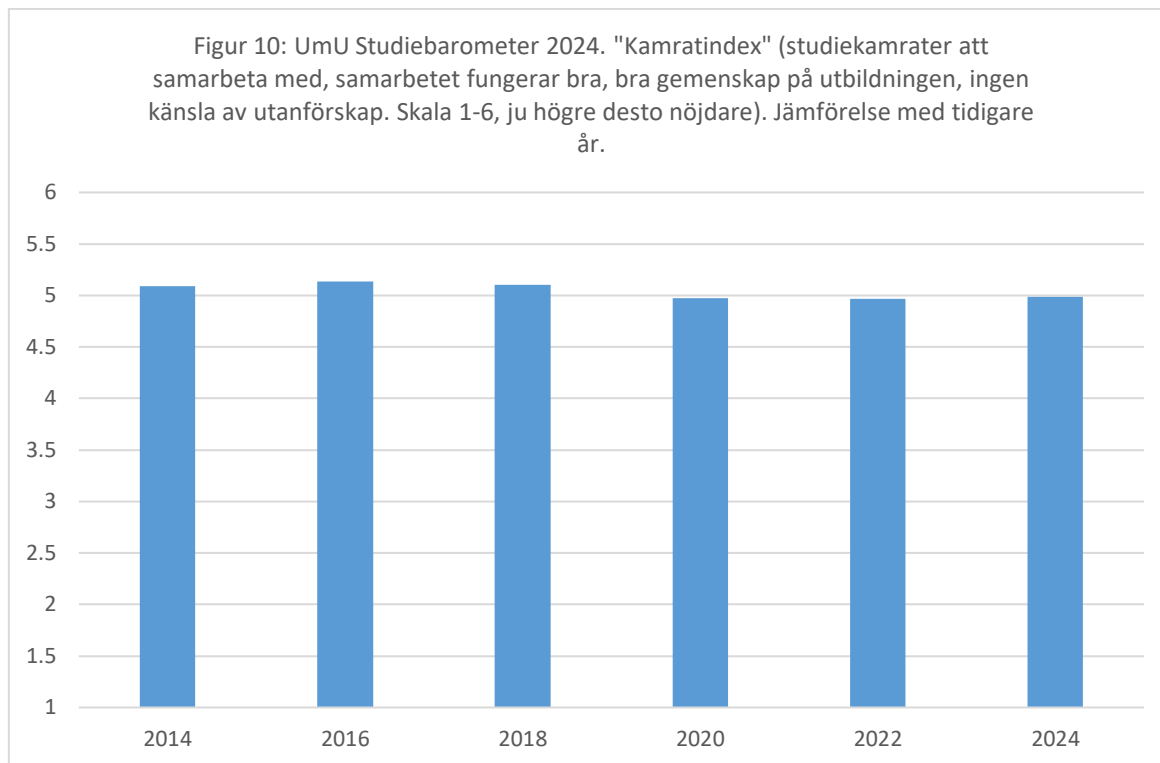
Studiekamrater

Fungerande sociala relationer är av stor betydelse för vårt välbefinnande och Studiebarometern inrymmer ett antal påståenden som fokuserar på relationen studiekamrater emellan:

- *Jag har studiekamrater att samarbeta med när jag behöver det*
- *Samarbetet med studiekamraterna fungerar bra*
- *Vi har en bra gemenskap på utbildningen*
- *Ibland känner jag "utanför" i min studiesituation (icke självvald ensamhet)*

Svaren på dessa påståenden korrelerar starkt, varför de sammanfördes till ett index. Som framgår av Figur 10 nedan, så ligger medel- och medianvärden nära den positiva polen samtliga år. Vi kan dock konstatera de tre senaste mätningarna har de legat strax under fem jämfört med de tre första mätningarna, som låg strax över fem.

UMEÅ UNIVERSITET

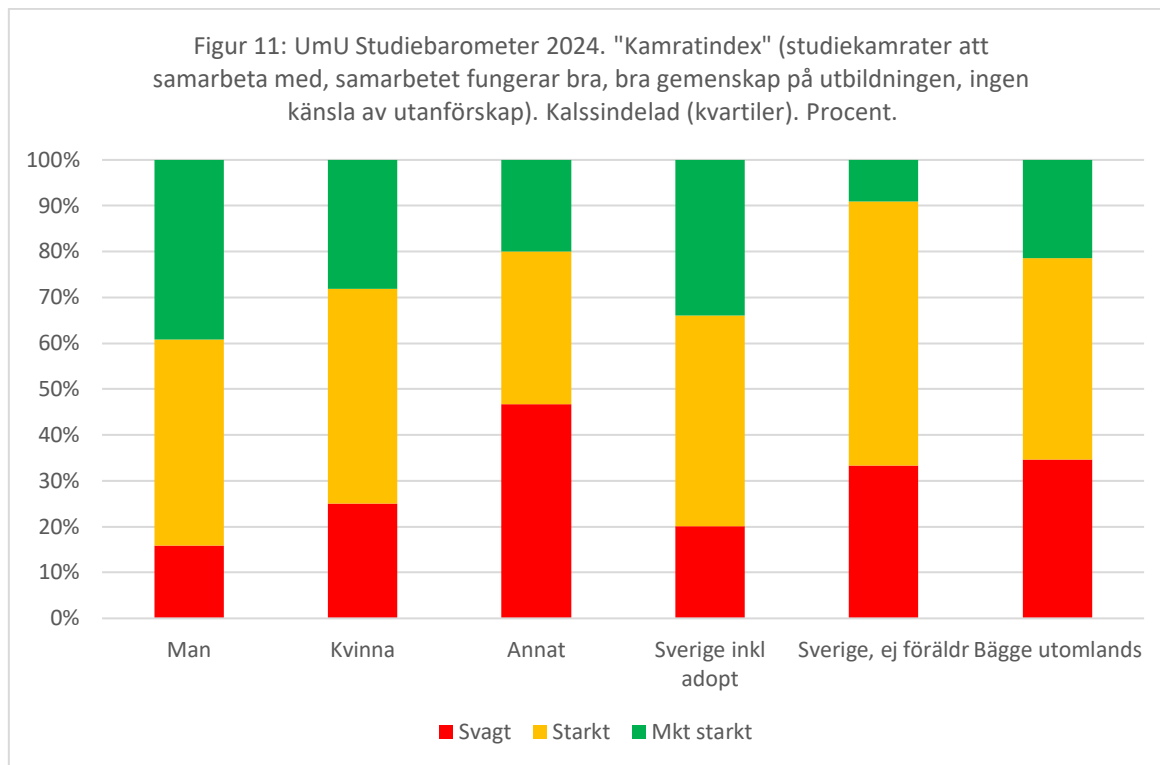

Bakom medelvärdet finns naturligtvis en variation. Samtidigt som var femte svarande (20%) genomgående, på samtliga fyra frågor som ingår i index svarar "Instämmer helt" (värdet 6), så finns det en mindre grupp om ca 10 procent som anger något av de två mest negativa svarsalternativen på påståendena om bra gemenskap respektive utanförskap. Motsvarande siffror för de två samarbetsfrågorna är ungefär hälften så stora.

Även om svaren totalt ligger mycket nära den positiva polen (värdet 6 i skalan 1-6), finns en skillnad mellan könen. I figuren nedan har index delats in i tre grupper.⁷ Det är fler bland männen som svarar mycket positivt, medan fler bland kvinnorna svarar mer negativt. Den lilla gruppen (n=17) svarande som angav "annan könsidentitet/annat könsuttryck" uppvisar här ett svarsmönster som ligger närmare den negativa polen. Närmare hälften hamnar i kategorin med relativt svaga kamratrelationer. Det här är också det frågeområde där vi ser att de som är födda utomlands (n=107), liksom de som är födda i Sverige, men bägge föräldrarna utomlands (n=37), svarar mindre positivt än de som är födda i Sverige i likhet med minst en av sina föräldrar.

⁷ Fördelningen är starkt snedfördelad mot den positiva polen. Indelningen har gjorts så nära nedre respektive övre kvartilen som möjligt. Det betyder att de som hamnar i gruppen "Svagt" ligger i intervallet 1,50-4,25 på skalan, "Starkt" 4,50-5,50, "Mkt starkt" 5,75-6,00).

UMEÅ UNIVERSITET

Kön, jämställdhet och lika villkor i undervisningen

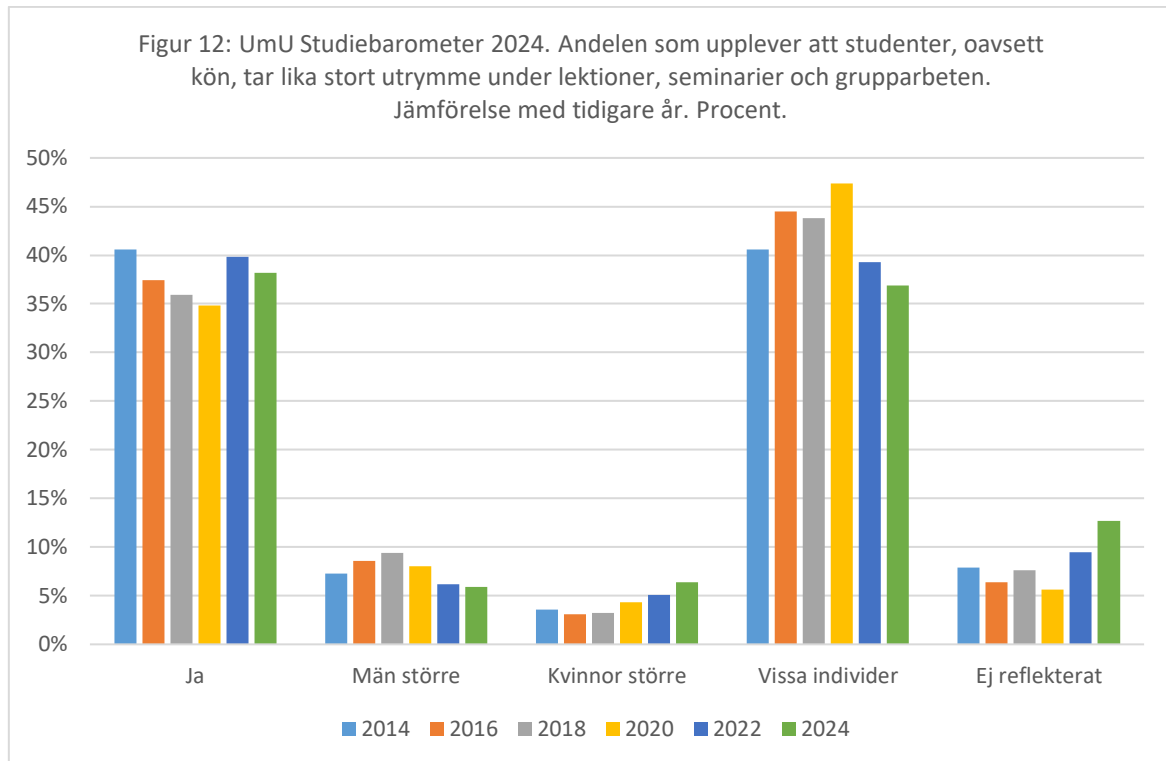
I enkäten har sedan 2014 ställts två frågor rörande kön och talutrymme samt likabehandling. Den första löd:

- *Upplever du att studenter, oavsett kön, hittills under dina programstudier, har tagit lika stort utrymme i diskussioner under lektioner, seminarier och grupparbeten?*

Som framgår av Figur 12 nedan har andelen som svarar "ja", d.v.s. att de anser att män och kvinnor tar lika stort utrymme trendmässigt minskat mellan 2014 och 2020, för att därefter öka, framförallt 2022. Detta år svarar 38 procent att studenter oavsett kön, tar lika stort utrymme. Om vi bortser från mätningen pandemiåret 2020 har vi sedan 2016 haft en trendmässig minskning av andelen som svarar att vissa individer dominerar, oavsett kön. I årets mätning ligger siffran på 37 procent.

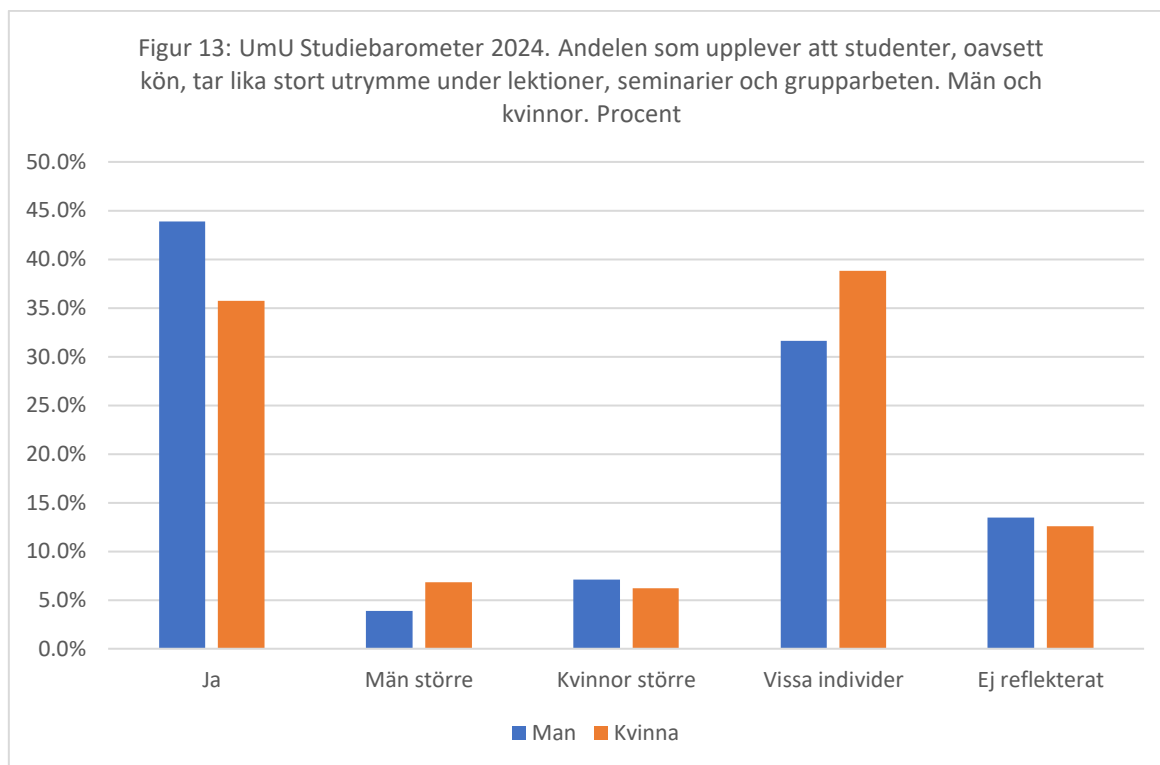
En intressant trendmässig utveckling gällande de senaste fyra mätningarna är att andelen som svarar att män generellt tar större utrymme minskar till knappt sex procent i årets mätning, samtidigt som andelen som svarar att kvinnor generellt tar större utrymme ökar under samma period till drygt sex procent. Andelen som anger att de inte reflekterat eller kan ta ställning uppgår till knappt 13 procent, vilket är den klart högsta siffran för hela perioden 2014-2024.

UMEÅ UNIVERSITET

Det föreligger vissa skillnader mellan könen svarsmönster (Figur 13 nedan). En större andel av männen svarar att studenter tar lika stort utrymme oavsett kön, 44 procent, jämfört med 36 procent bland kvinnorna, medan en större andel bland kvinnorna svarar att vissa individer, oavsett kön tar större utrymme, 39 procent, jämfört med 32 procent bland männen. Vi ser också att det är fler bland både män och kvinnor som anser att det andra könet tar större utrymme.

UMEÅ UNIVERSITET

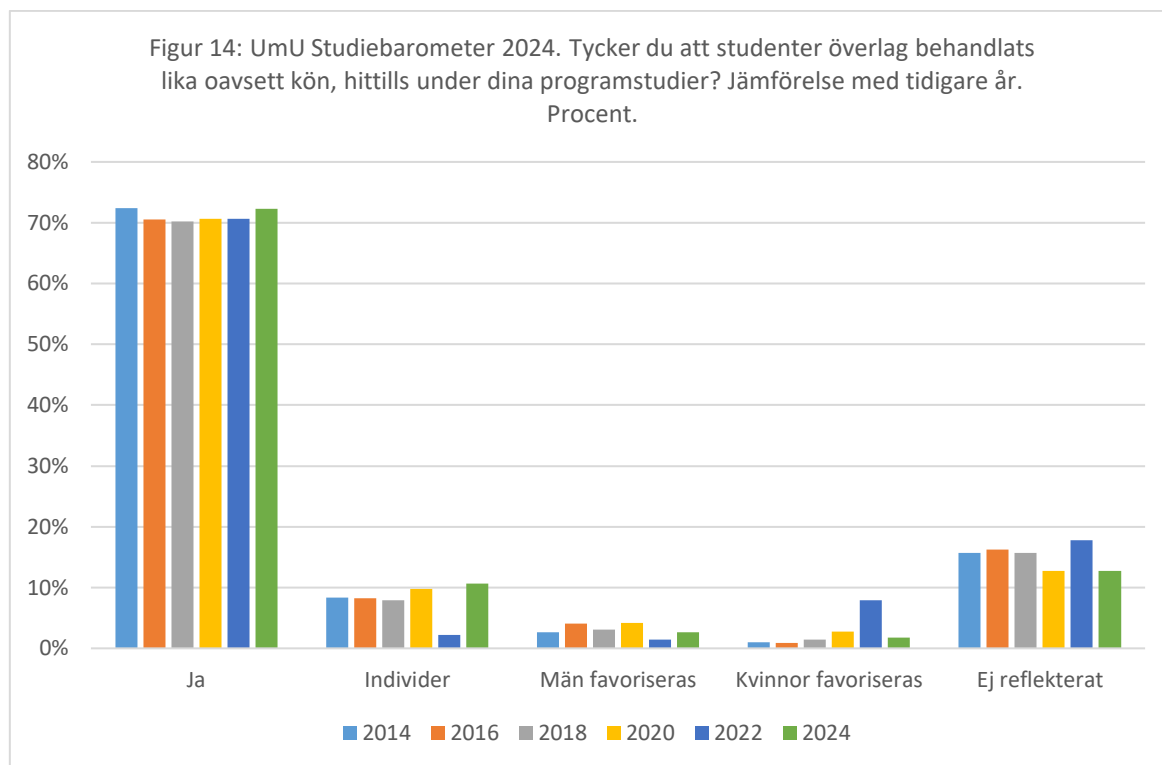
Den andra frågan inom detta område löd:

- *Tycker du att studenter överlag behandlats lika, oavsett kön, hittills under dina programstudier?*

Andelen som svarar ”ja”, d.v.s. att studenter behandlats lika oavsett kön, är stabil över hela perioden (2024 72%, Figur 14 nedan). Andelen som svarar att vissa individer eller det ena könet favoriseras är rätt stabil över perioden, om man bortser från föregående mätning, 2022, som uppvisade ett lite avvikande svarsmönster.

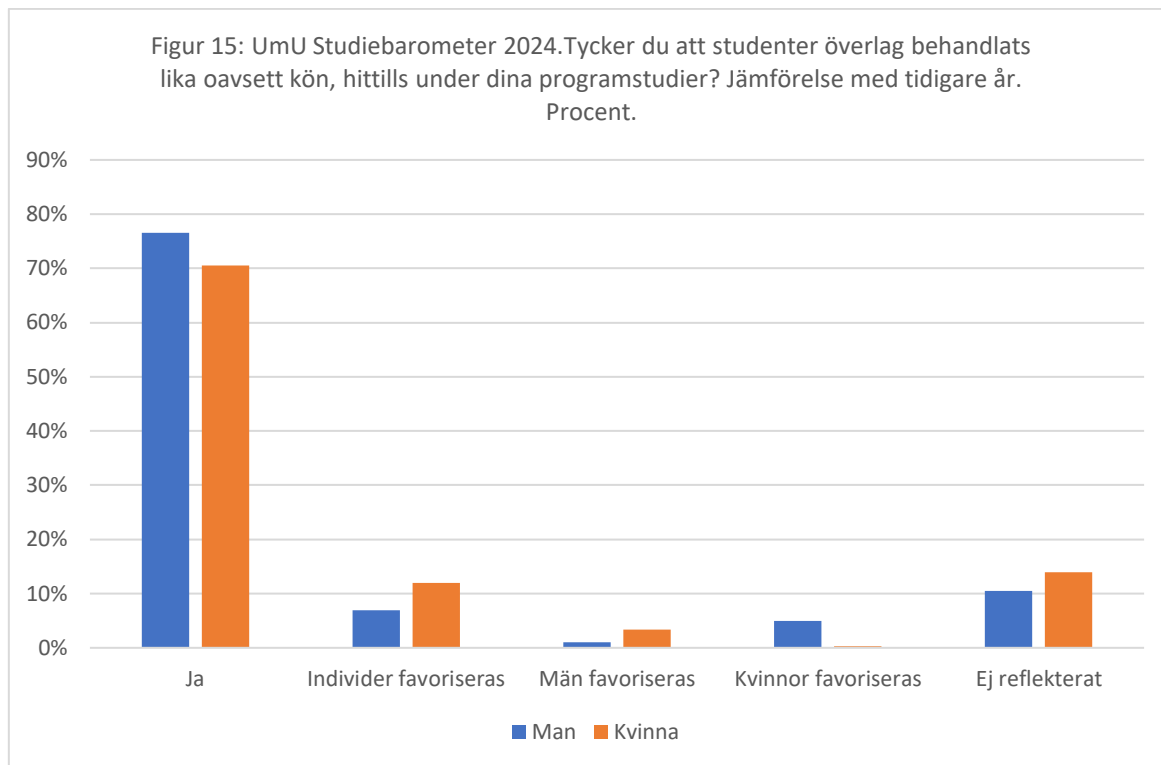
Andelen som svarar att de inte reflekterat över detta eller som inte kan ta ställning uppgår till 13 procent detta år, en siffra som överensstämmer med föregående fråga om utrymme under undervisningssituationer (samma respondenter).

UMEÅ UNIVERSITET

I likhet med föregående fråga om utrymme föreligger vissa skillnader i svarsmönstret hos männen respektive kvinnorna. Även i denna fråga är det fler bland männen som svarar att man behandlats lika, 77 procent jämfört med 71 procent bland kvinnorna. Det är fler bland kvinnorna som anser att vissa individer, oavsett kön, liksom män, favoriseras. Bland männen är det fler som anser att kvinnor favoriseras.

UMEÅ UNIVERSITET

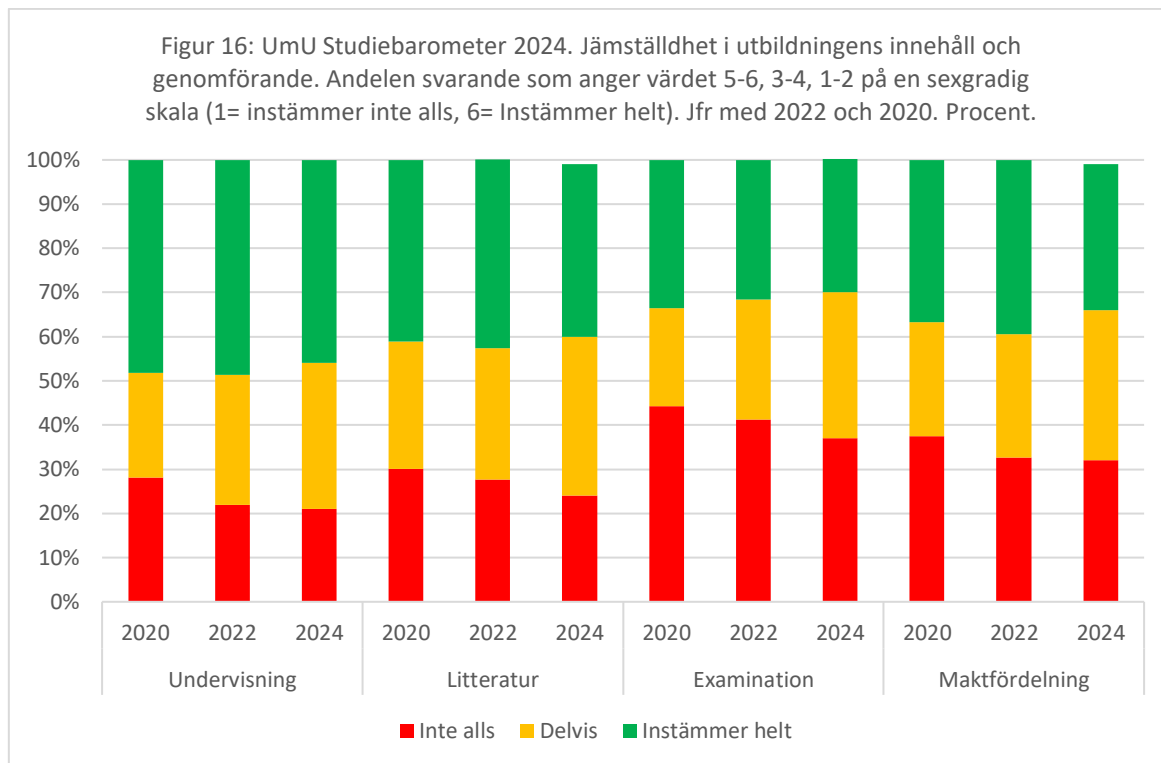
Från och med år 2020 lyftes följande frågor in i Studiebarometern:

- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor ingått i undervisningen på din utbildning hittills?
- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor ingått i kurslitteraturen på din utbildning hittills?
- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor examinerats på din utbildning hittills?
- Har du fått kunskap om hur kön påverkar fördelningen av makt mellan kvinnor och män inom det ämnesområde du studerar?

I Figur 16 nedan redovisas svaren 2024 jämfört med 2022 och 2020. Skalan 1-6 har sammanförts i tre grupper; de som svarar nekande (värdena 1-2, där värdet 1 innebär "Instämmer inte alls"), i andra änden de som svarar att så är fallet (värdena 5-6, där värdet 6 innebär "Instämmer helt") samt de som svarat däremellan (värdena 3-4).

Genomgående ser vi fördelningar som innebär en rätt stor spridning i svaren. För samtliga fyra frågor har vi en trendmässig minskning av andelen svarande som anger att frågor om attityder, normer, värderingar och ideal som påverkar villkoren för män och kvinnor knappt eller inte alls ingått i undervisningen. Någon likartad förändring ser vi inte när det gäller andelen som svarar positivt. Den ligger tämligen stabilt eller t.o.m. minskar något, om än marginellt.

UMEÅ UNIVERSITET

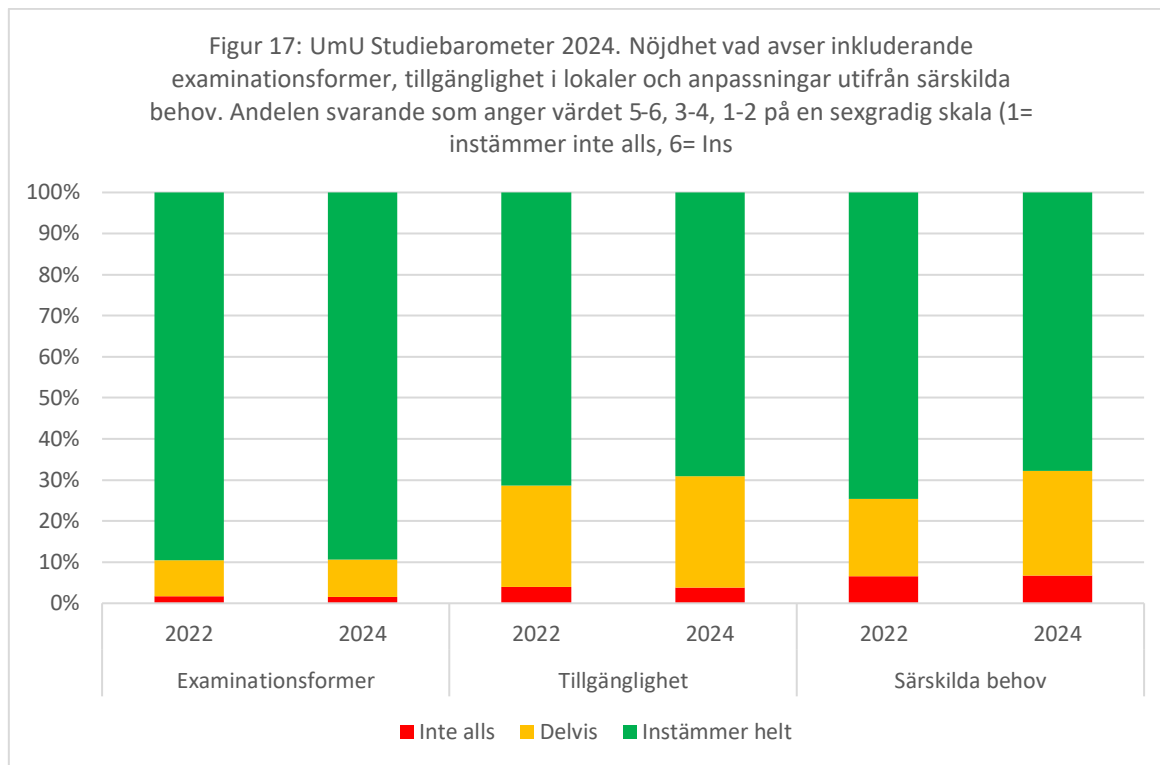

I studiebarometern 2022 tillfördes tre påståenden riktade mot lika villkor:

- *Jag upplever att bedömning och examinationsformer är inkluderande för alla studenter oavsett etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, kön, könsöverskridande identitet, sexuell läggning, religion eller ålder*
- *Jag är överlag nöjd med tillgänglighet i lokaler och tillgång till tekniska hjälpmedel*
- *Jag är överlag nöjd med anpassningar utifrån särskilda behov*

På det första påståendet rörande bedömning och examinationsformer får vi en mycket positiv bild både i årets barometer liksom den föregående 2022. Hela 90 procent anger något av värdena 5-6 och endast en procent något av de två mest negativa. Även när det gäller de två andra aspekterna dominerar de positiva svaren, även om vi hör fler kritiska röster. Internbortfallet är relativt stort bägge åren när det gäller anpassningar utifrån särskilda behov.

UMEÅ UNIVERSITET

Diskriminering och trakasserier

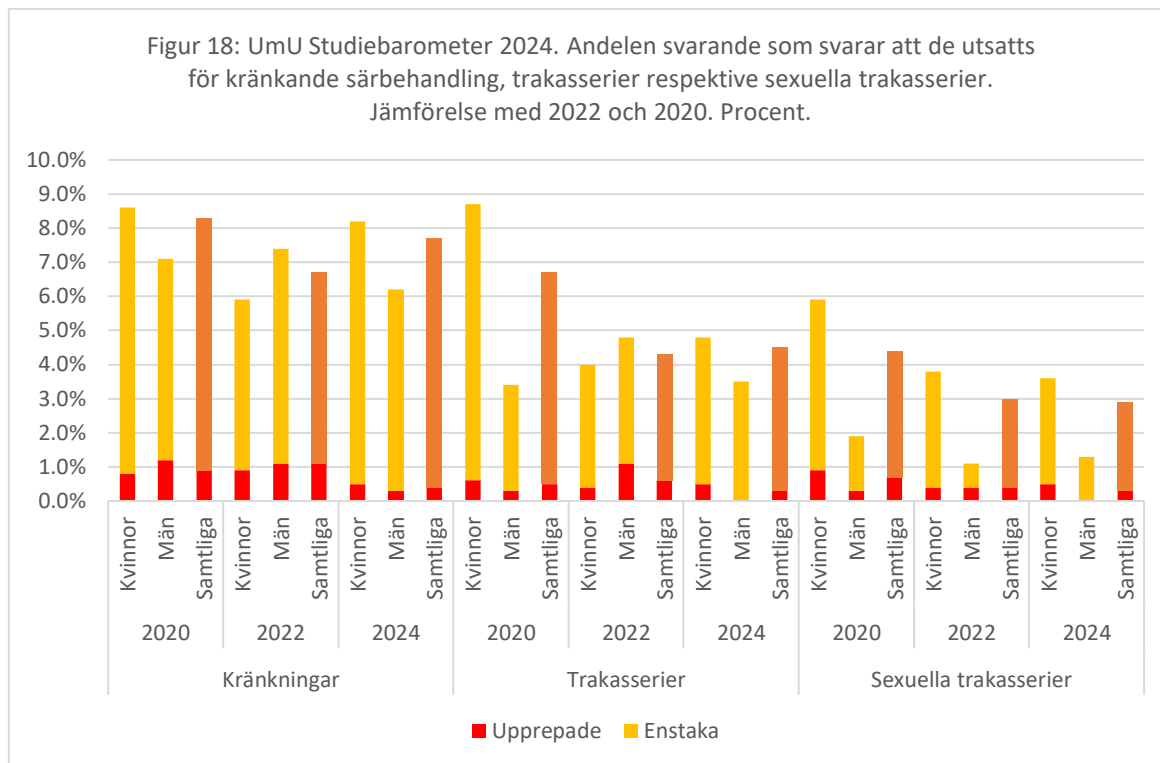
I Studiebarometern har det sedan 2020 ställts tre frågor om diskriminering och trakasserier:

- Har du hittills under dina programstudier utsatts för kränkande särbehandling, till exempel förtal, medvetet sabotering eller försvårande av studiernas utförande, uppenbart förolämpande, utfrysning, förföljelse i olika former, mobbning eller hot?
- Har du under dina programstudier utsatts för trakasserier till exempel kommentarer, gester eller utfrysning kopplat mot någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder?
- Har du under dina programstudier utsatts för sexuella trakasserier? Till exempel någon som tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

I Figur 18 nedan redovisas svaren fördelat på kön (och samtliga) med en jämförelse med 2022 och 2020.⁸

⁸ Att göra jämförelser med tidigare år än 2020 är problematiskt. Frågor som täcker in detta område har förändrats över tid. År 2018 ställdes en fråga som inkluderade samtliga aspekter ovan, vilket 2020 ersattes av dessa tre frågorna.

UMEÅ UNIVERSITET

När det gäller *kränkningar* hade vi en minskning, från 8,3 procent till 6,7 procent mellan 2020 och 2022, för att sedan i årets mätning öka med en procentenhet till 7,7 procent. Ökningen förklaras helt av att fler kvinnor i år rapporterar att de hittills under sina programstudier utsatts för någon form av kränkning. Samtidigt ser vi att betydligt färre individer har utsatts vid upprepade tillfällen, jämfört med 2020 och 2022. Andelen som svarar att de utsatts för *trakasserier* ligger på samma nivå som 2022. Även här handlar det om en ökning enbart bland kvinnorna med knappt en procentenhet (2022 4,0%, 2024 4,8%). När det gäller *sexuella trakasserier* ligger rapporteringen på samma nivå 2024 (2,9%) som 2022 (3,0%). Det föreligger en tydlig skillnad mellan könen, 3,6 procent bland kvinnorna jämfört med 1,3 procent bland männen.

Sammantaget betyder detta att vi har en minskad rapportering av samtliga tre efterfrågade typerna av kränkningar och trakasserier de två senaste mätningarna jämfört med 2020. År 2022 avvek något genom att det då var fler bland männen som rapporterade att man utsatts för kränkningar och trakasserier. När det gäller just sexuella trakasserier är det fler kvinnor som rapporterar utsatthet vid samtliga tre kartläggningar.

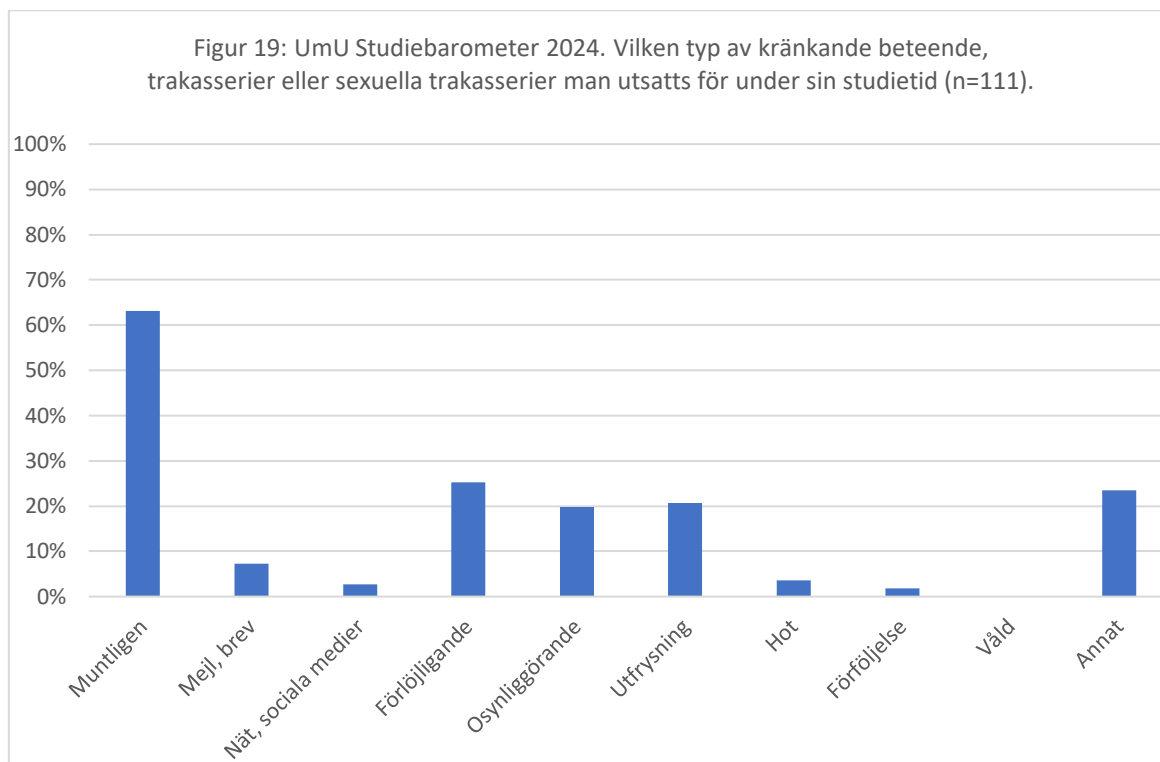
Antalet individer som svarar att de utsatts för någon form av kränkning eller trakasserier är detta år 111 och av dessa anger 79 att de utsatts för kränkning, 46 för trakasserier och 30 för sexuella trakasserier. Svaren överlappar varandra i viss omfattning; 27 individer har "kryssat i" både kränkningar och trakasserier, 11 individer både kränkningar och sexuella trakasserier, 12 både trakasserier och sexuella trakasserier och åtta individer har "kryssat i" samtliga tre, vilken rimligen kan tolkas som att samma handling eller beteende kan upplevas både som en kränkning och att man trakasseras.

Efter frågorna om utsatthet för kränkningar och trakasserier ställdes tre följdfrågor:

UMEÅ UNIVERSITET

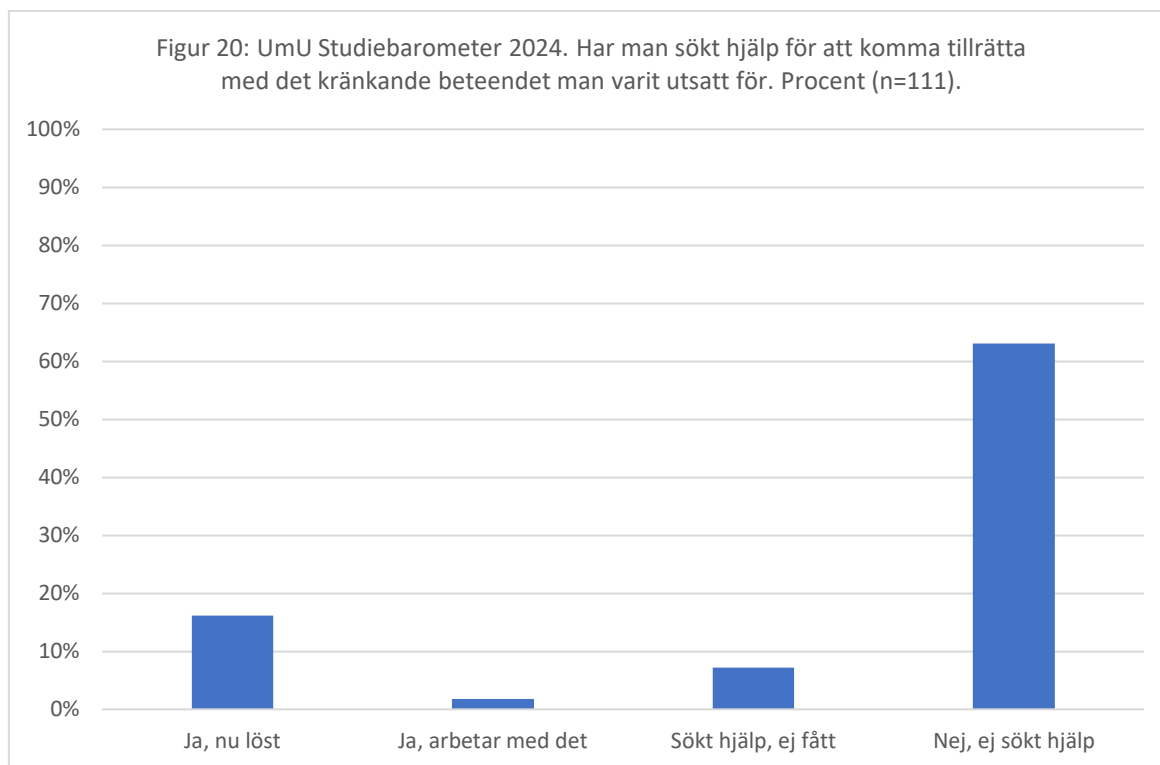
- Vilken typ av kränkande beteende eller trakasserier har du blivit utsatt för?
- Vem utsatte dig för kränkande beteende eller trakasserier?
- Har du sökt hjälp för att komma tillrätta med det kränkande beteendet som du varit utsatt för?

Kränkningar och trakasserier sker vanligtvis muntligen, vilken anges av två tredjedelar av de 111 individer som utsatts någon form av kränkning eller trakasserier under sin studietid, medan det är tämligen ovanligt att det sker genom mejl eller brev liksom över nätet, t.ex. i sociala medier. När det gäller karaktären så handlar det främst om förlöjligande, osynliggörande eller utfrysning (se Figur 19 nedan).

Flertalet av de 111 (63%, 70 individer) som anger att de utsatts för någon form av kränkande beteende svarar att man inte sökt hjälp för att komma tillrätta med det man utsatts för (se Figur 20 nedan). Endast 16 procent (18 individer) svarar att man sökt hjälp och att det nu är löst. Två individer har sökt hjälp och att man nu arbetar på att komma tillrätta med problemet. Några (7%=8 individer) svarar att man sökt hjälp men inte fått det.

UMEÅ UNIVERSITET

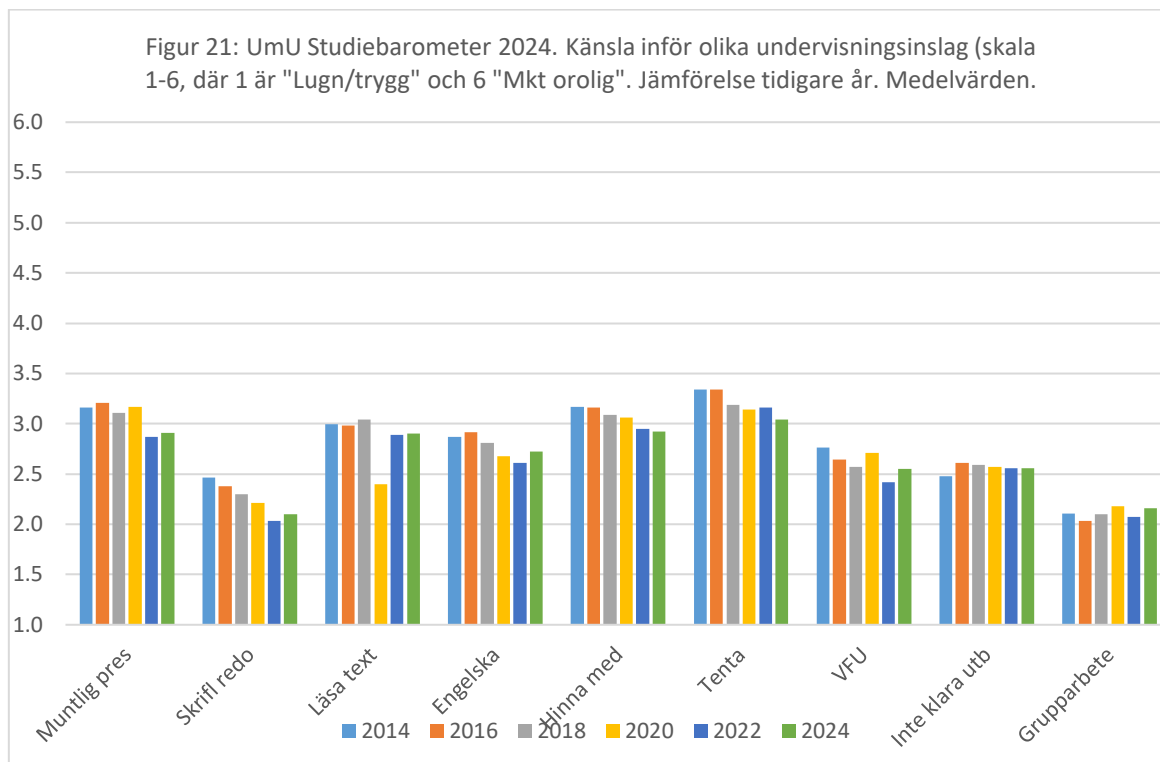
Känsla inför studiesituationen

Sedan 2014 har frågor (påståenden) som rör känslor inför olika aspekter av studierna och studiesituationen ingått i Studiebarometern. Detta år ställdes totalt 15 påståenden och den svarande ombads att ta ställning och markera på en sexgradig skala där värdet 1 står för "Lugn/trygg" och värdet 6 för "Mycket orolig":

- *Muntliga presentationer/examinationer individuellt*
- *Muntliga presentationer/examinationer i grupp*
- *Skriftliga redovisningar (PM, uppsatser etc)*
- *Att läsa in stora mängder text*
- *Uppgifter och litteratur på engelska*
- *Att hinna med allt studiearbete*
- *Tentamensskrivningar*
- *Laborationer/praktiska uppgifter*
- *Verksamhetsförlagd utbildning/praktik*
- *Att inte klara hela utbildningen*
- *Arbete i grupp*
- *Min ekonomiska situation*
- *Min bostadssituation*
- *Att få ett lämpligt jobb efter avslutade studier*
- *Att klara ett jobb som min utbildning leder till*

I Figur 21 nedan redovisas medelvärden på de nio aspekter som funnits med i Studiebarometern sedan 2014. Svarsbilden är relativt stabil över tid för några av dessa, men vi ser också en sjunkande trend över tid för andra, dvs att färre känner oro. Det gäller skriftliga redovisningar (pm, uppsatser och liknande), att hinna med sina studier och skriftliga tentamina.

UMEÅ UNIVERSITET

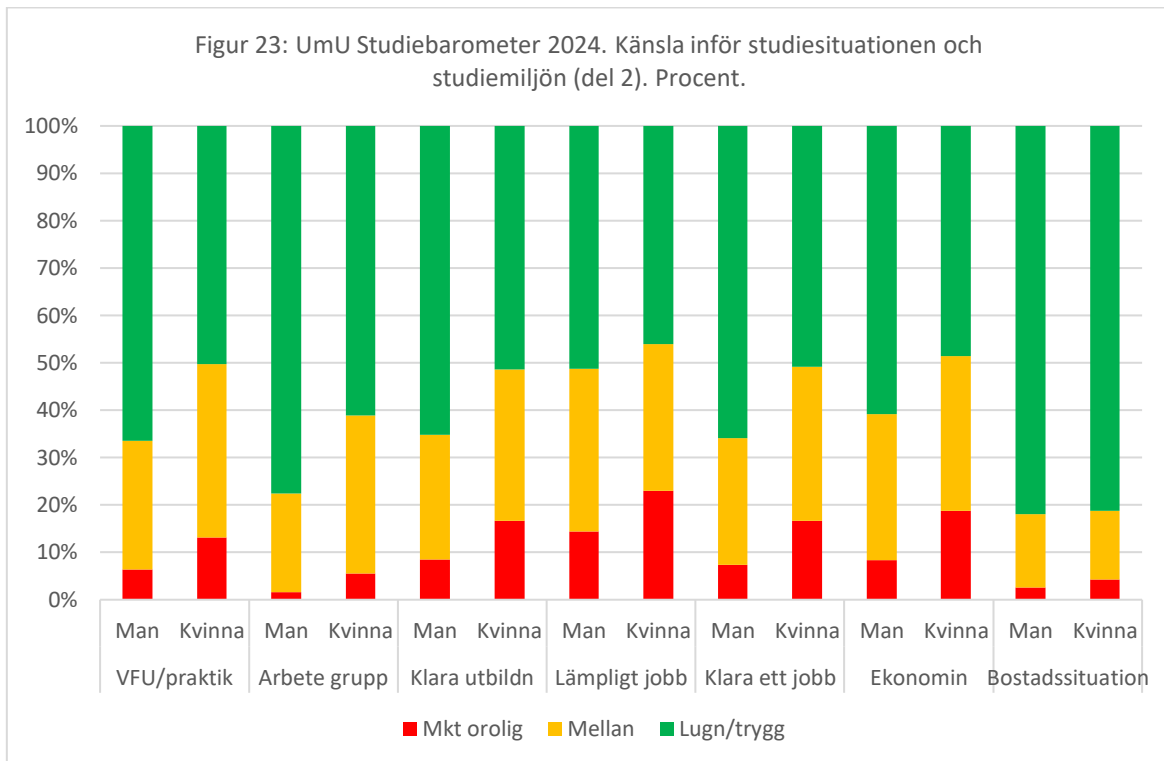
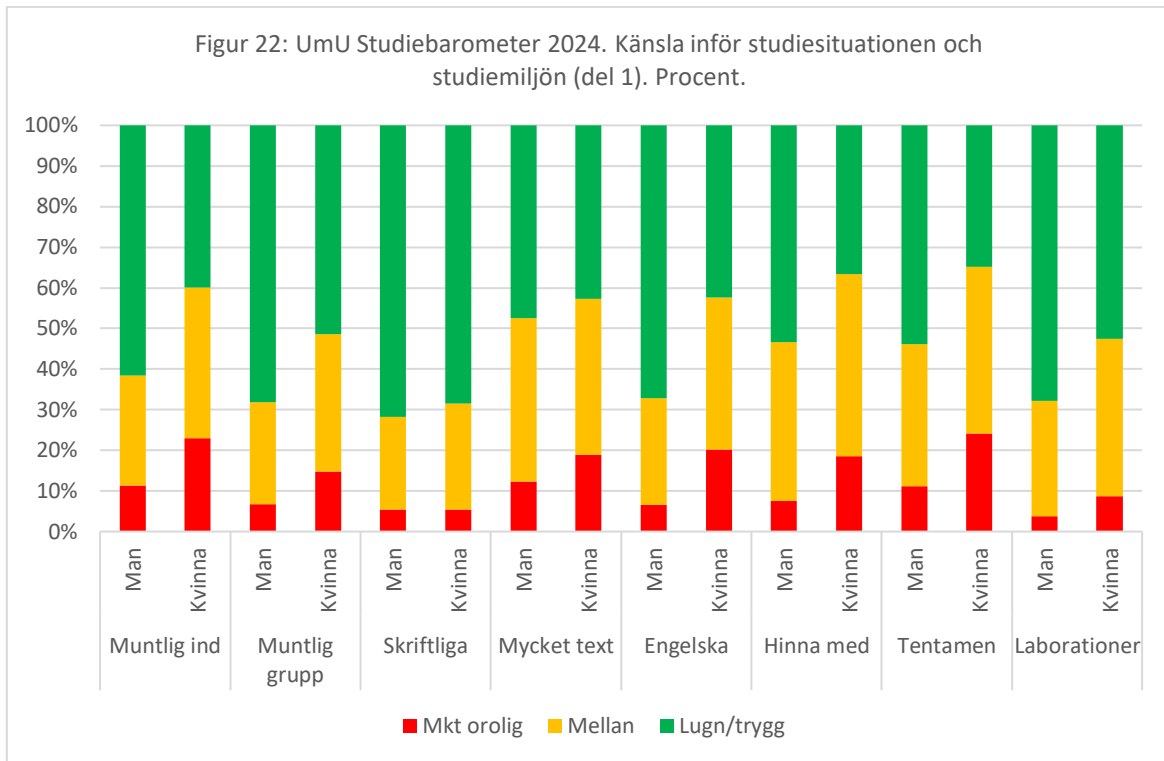

I de följande två figurerna (Figur 22, 23) ser vi resultatet för samtliga 15 aspekter som fanns med i årets studiebarometer fördelat på kön. Här har den sexgradiga skalan delats in i tre kategorier (1-2, 3-4, 5-6, med ytterlighetsvärdena "mycket orolig" respektive "lugn/trygg"). För samtliga aspekter så dominerar de positiva svaren, d.v.s. att man känner sig lugn och trygg. Men det betyder samtidigt att det finns en mindre grupp studenter som uppenbarligen känner en påtaglig oro inför olika aspekter av studierna.

Som framgår har vi skillnader mellan män och kvinnor som grupp när det gäller samtliga parametrar. Storleken på skillnaden i svaren från manliga respektive kvinnliga svarande varierar.⁹ Det är slående att det genomgående är betydligt fler bland kvinnorna som känner oro och färre som känner sig lugna och trygga, när det gäller studierna, studiesituationen och vad som väntar efter att studierna är avslutade. Samtidigt får vi inte glömma att det också bland männen finns de som känner stark oro, liksom att en betydligt större andel bland kvinnorna känner sig lugna och trygga.

⁹ Samtliga skillnader är statistiskt signifikanta, undantaget skriftliga redovisningar, läsa in stora mängder text samt bostadssituationen.

UMEÅ UNIVERSITET

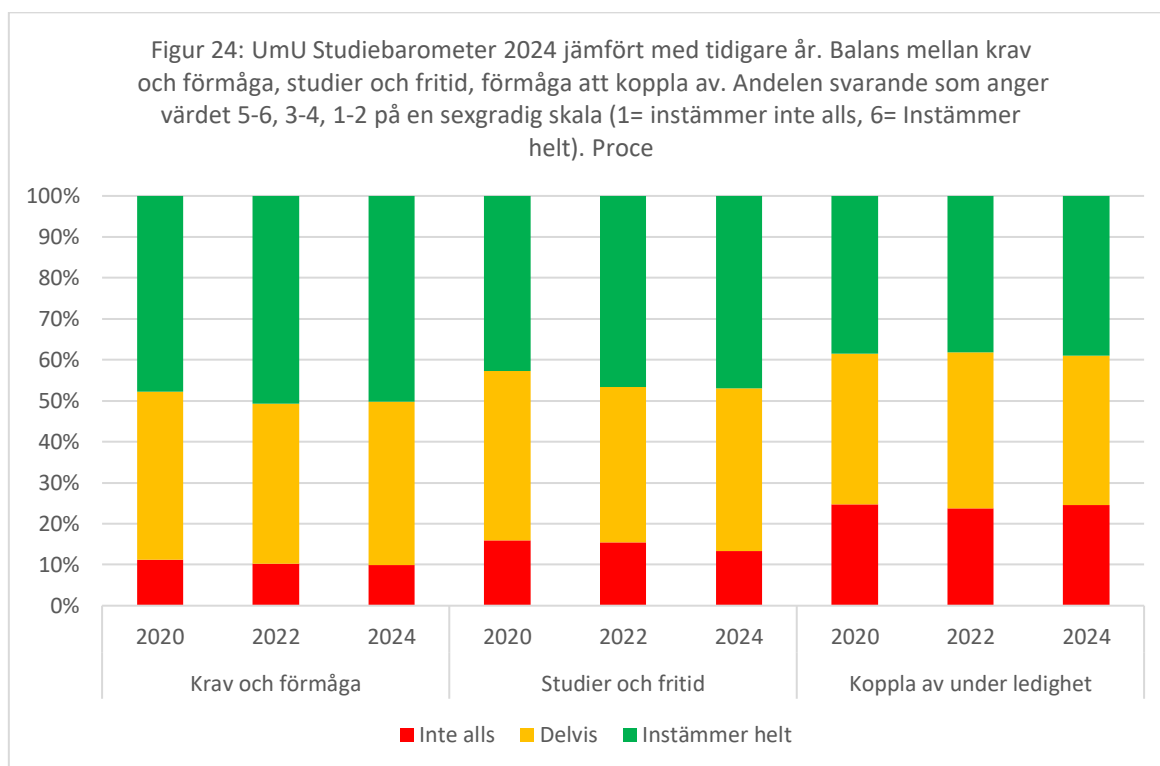

Sedan Studiebarometern 2020 har tre frågor rörande hur man upplever balansen mellan studier och fritid funnits med:

UMEÅ UNIVERSITET

- *Jag har en bra balans mellan de krav studierna ställer på mig och min förmåga att hantera dessa*
- *Jag har en bra balans mellan studierna och fritid/privatliv*
- *Jag kan koppla av när jag är ledig*

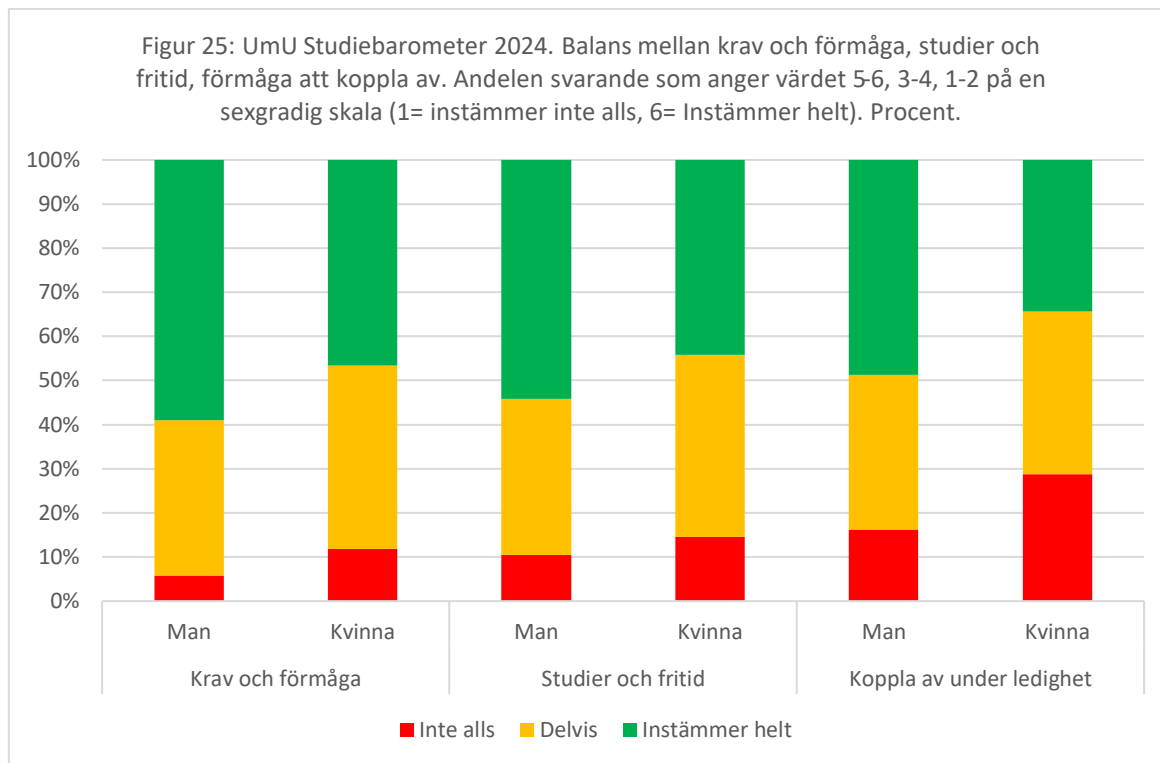
Som framgår av Figur 24 nedan svarar ungefär hälften klart positivt när det gäller balansen mellan de krav studierna ställer och den egna förmågan att hantera dessa. Samtidigt finns det en mindre grupp, ungefär var tionde svarande, som upplever detta som problematiskt. Bilden var densamma vid de två föregående mätningarna 2022 som 2020. Inte heller ser vi någon direkt skillnad mellan de tre mättillfällena när det gäller balansen mellan studier och fritid/privatliv liksom förmågan att koppla av när man är ledig. I det senare fallet signalerar så många som var fjärde student (25%) att man har svårt att koppla av under ledighet.

I Figur 25 nedan redovisas svarsfördelningen 2024 fördelat på kön. Genomgående gäller att det är fler bland männen som finner balans mellan krav och förmåga, mellan studier och fritid samt förmåga eller möjlighet att koppla av under ledighet, jämfört med kvinnorna.¹⁰

¹⁰¹⁰ Skillnaderna är i samtliga fall statistiskt signifikanta.

UMEÅ UNIVERSITET

I enkäten ställdes frågan om man har hemmavarande barn under 13 år, med följdfrågan om man upplever att det går bra att förena föräldraskap och studierna. 143 svarande (14%) angav att de hade hemmavarande barn. Knappt hälften av dessa (49%) svarade att det går bra att förena föräldraskap med studierna (värdena 5-6 på den sexgradiga skalan). En mindre grupp (17 individer, 12%) svarar att det är problematiskt att kombinera (värdena 1-2 på den sexgradiga skalan). Hälften av dessa signaler även på andra frågor att man har en tung situation (balans mellan krav och förmåga, studierna och fritid/privatliv, koppla av under ledighet).

Lokaler och utrustning

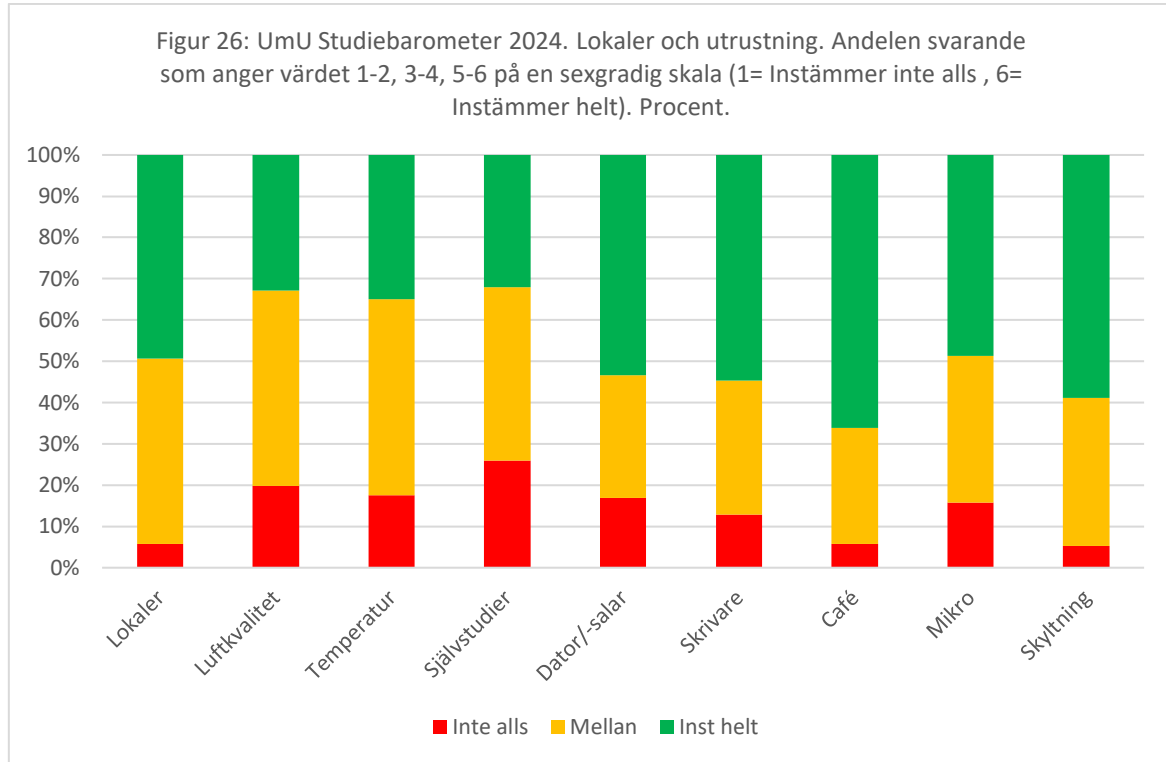
I Studiebarometern 2024 ställdes ett antal frågor om lokaler och utrustning: *Jag är överlag nöjd med:*

- Undervisningslokalernas utformning
- Luftkvaliteten i undervisningslokalerna
- Temperaturen i undervisningslokalerna
- Tillgång till platser för självstudier
- Tillgång till datorer och datorsalar
- Tillgång till skrivare och kopiator
- Caféter och restauranger
- Matplatser med tillgång till mikrovågsugnar
- Skyltning, informationstavlor/-skärmar

De positiva rösterna dominerar när det gäller undervisningslokalernas utformning, tillgång till datorer och datorsalar, tillgång till skrivare och kopiator, matplatser med tillgång till mikrovågsugnar, skyltning, informationstavlor/-skärmar och caféter och restauranger. Även om det även i dessa fall finns också finns kritiska röster, så är det framförallt tillgång till platser för

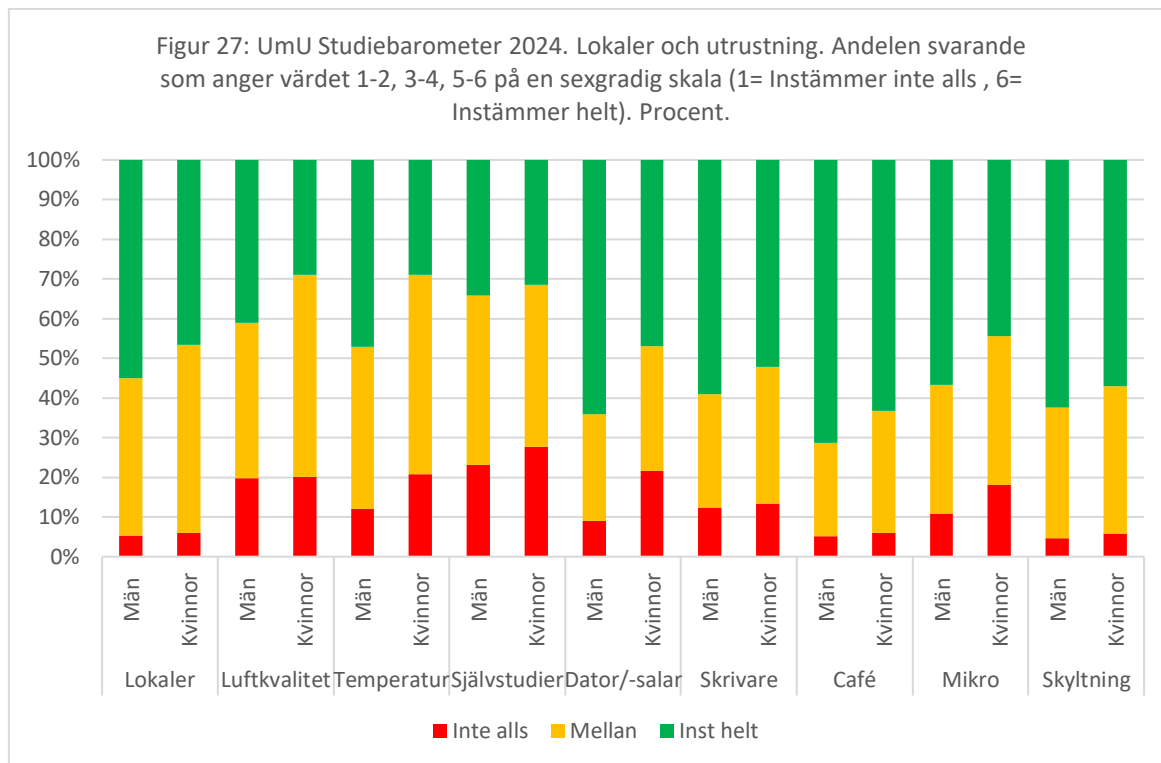
UMEÅ UNIVERSITET

självstudier som får flest kritiska röster. Även luftkvaliteten liksom temperaturen i undervisningslokalerna har också relativt många kritiker.

Genomgående ger männen en mer positiv bild. Särskilt stora är skillnaderna när det gäller temperaturen i undervisningslokalerna, tillgång till datorer och datorsalar och matplatser med tillgång till mikrovågsugnar.

UMEÅ UNIVERSITET

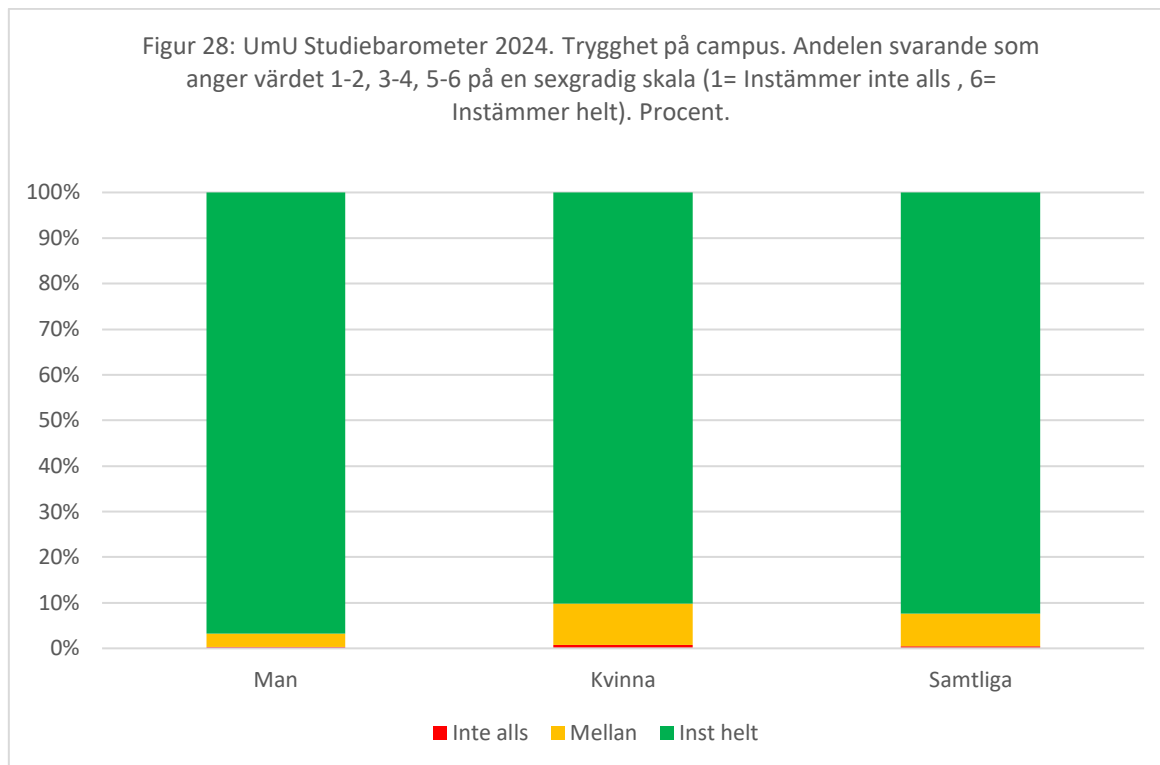

En rimlig hypotes är att skillnaderna mellan könen främst förklaras av vilken utbildning man följer utbildning och de lokaler som nyttjas av dessa. Kontrollerar man för fakultet så kvarstår dock skillnaderna om än inte lika entydigt.

Trygghet på campus

I enkäten ställdes frågan (påståendet): *jag känner mig vanligtvis trygg när jag vistas på campus*. Som framgår av Figur 28 nedan så väljer de allra flesta (92%) något av de mest positiva svarsalternativen (5-6), vilket alltså innebär att man känner sig trygg. En viss skillnad föreligger mellan könen. Bland männen finns ingen uttrycker oro (värdet 1-2), ett fåtal (3%) känner sig inte helt trygga, medan de allra flesta känner sig klart trygga (97%). Även om det stora flertalet bland kvinnorna (90%) känner sig trygga (5-6), så finns också de som inte känner sig helt trygga eller viss oro (9%). Därtill uttrycker den sista procentenheten att de inte alls känner sig trygga (1-2).

UMEÅ UNIVERSITET

Kontakt med stödfunktioner

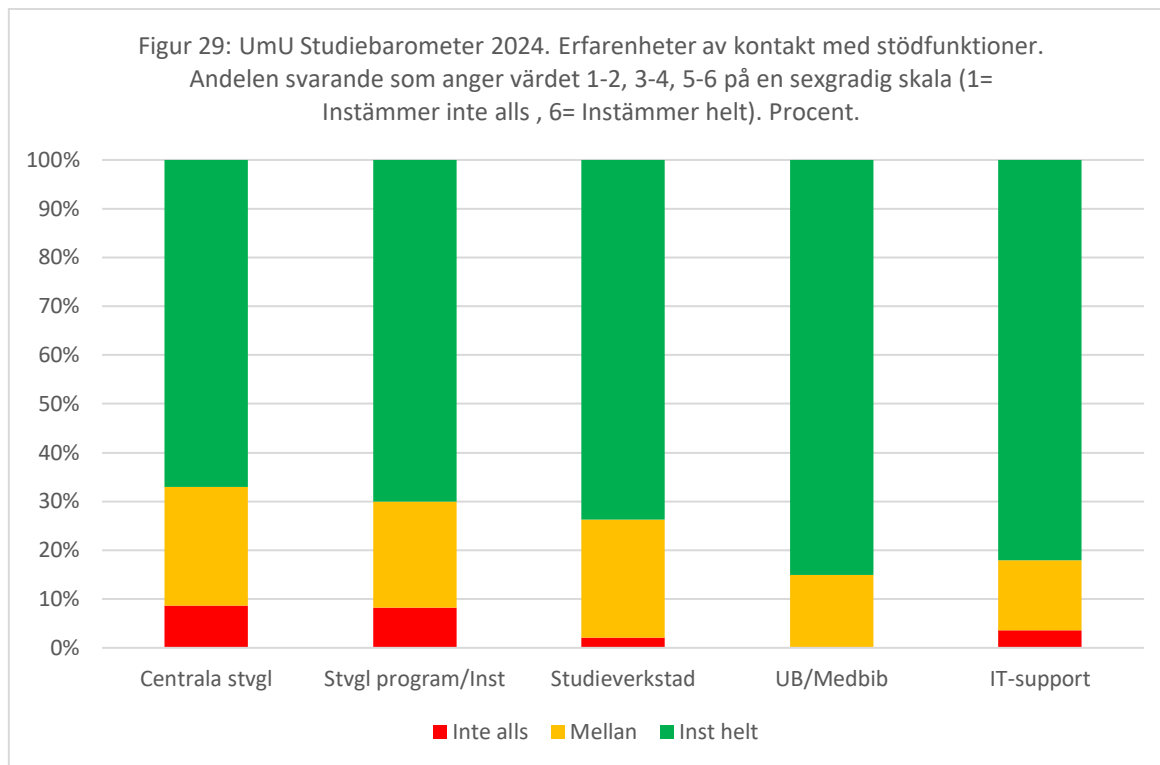
I Studiebarometern 2024 ställdes ett antal frågor om varit i kontakt med olika stödfunktioner vid UmU, med följdfrågan om den kontakten motsvarat förväntningarna: *Har du hittills under din studietid haft kontakt med:*

- Centrala studievägledningen
- Studie- och programvägledning på ditt program/din institution
- Studieverkstaden
- Universitetsbiblioteket/Medicinska biblioteket
- IT-support/servicedesk

Som framgår av Figur 29 nedan så ges en positiv bild när det gäller om kontakten motsvarar de förväntningar man hade. Antalet som kontaktat varierar mellan de olika servicefunktionerna. Även om de positiva svaren (67%) dominerar bland de 173 svarande som kontaktat den centrala studievägledningen, så finns också ett missnöje hos en mindre grupp (9%). Betydligt fler har varit i kontakt med studievägledningen på program- eller institutionsnivå (n=403) och svarsmonstret blir i stort sett detsamma här, dock tre procentenheter fler nöjda (70%). Bland de 95 individer som varit i kontakt med Studieverkstaden uttrycker flertalet att de är nöjda (74%), även om det finns enstaka röster som uttrycker missnöje (2%= 2 individer). Ungefär hälften av respondenterna (n=514) har haft kontakt med Universitetsbiblioteket alternativt Medicinska biblioteket och här uttrycker hela 85% att de är mycket nöjda. Endast en individ svarar starkt negativt. Även bland den relativt stora andelen respondenter (n=497) som haft kontakt med IT-support/servicedesk är andelen nöjda mycket stor (82%). Ett litet antal individer, knappt 4 procent är dock missnöjda.

UMEÅ UNIVERSITET

Genomgående, för samtliga fem parametrar, finns en skillnad mellan könen på så sätt att det är fler bland männen som svarar positivt, färre som svarar negativt.¹¹

Sammanfattande reflektioner rörande resultatet från 2024 års Studiebarometer

Svarsfrekvensen blev även detta år lägre än önskvärt, vilket innebär att man måste vara försiktig när det gäller att dra slutsatser av mer generell karaktär. Därtill finns det bakom den universitetsövergripande bilden både variationer liksom förändringar över tid vilket framkommer när resultaten bryts ner till program- och institutionsnivå. Det är viktigt att varje program och institution får sina resultat och möjlighet att jämföra dessa med svaren från studenter som läser andra utbildningar, som en viktig input i det kontinuerliga utvecklings- och förbättringsarbetet. Därtill finns möjligheten att jämföra med tidigare år som Studiebarometern genomförts. Variationen i svarsfrekvens innebär att utbildningar med hög svarsfrekvens har stor nytta av Studiebarometern, medan värdet kan vara mer tveksamt för utbildningar med låg svarsfrekvens.

Givet ovan sagda om den totala svarsfrekvensen kan vi konstatera att vi inte har några större skillnader från tidigare år Studiebarometern genomförts, dock några förändringar som kan förtjäna lite extra uppmärksamhet.

Först kan man dock slå fast att överlag förefaller studenterna vara rätt nöjda med sina studier och sin studiesituation. Det nöjdhetsindex vi använt sedan 2014, ligger i stort sett på samma nivå samtliga år. Eftersom vi tillfrågar dem som kommit en bra bit in i studierna, kan man givetvis inte utesluta att presumtivt missnöjda studenter hoppat av sina studier i ett tidigare skede. I år har vi en mindre skillnad mellan könen, genom att männen ger ett något mer positivt sammanfattande

¹¹ Skillnaden är dock statistiskt signifikant endast när det gäller kontakten med studie- och programvägledning på program-/institutionsnivå.

UMEÅ UNIVERSITET

omdöme om sina studier och den skillnaden förklaras av att fler bland männen svarar starkt positivt. Förra mätningen, 2022, var bilden den omvända, fler bland kvinnorna var överlag nöjda.¹²

Vi kan se en positiv trend över tid när det gäller om studiernas innehåll motsvarat de förväntningar man har, vilket naturligtvis är glädjande. Det är också fler som tycker att studietakten ofta varit för hög, samtidigt som vi har en minskning när det gäller de som tycker att studietakten ofta varit för låg. Vi har också de senaste två mätningarna en minskning av de som tycker att svårighetsgraden ofta varit för låg. Sammantaget kan det tolkas som att studiekraven har ”skruvats upp” under senare år.

Vid 2020 års Studiebarometer fördes det in frågor om undervisningens koppling till forskning och hållbar utveckling, förekomsten av internationella perspektiv och arbetslivsanknytning. Även här ser vi en positiv utveckling 2020-2024. Kopplingen till forskning förefaller vara tydligast integrerad av de fyra aspekterna, där vi har en tydlig trend med alltfler som svarar positivt och en minskning av de som svarar negativt. När det gäller de andra aspekterna ser vi att det är minskningen av de kritiska rösterna som är tydligast under perioden. Så utvecklingen går uppenbarligen åt rätt håll när det gäller dessa aspekter.

Ett annat område där vi har en tydlig trendmässig positiv utveckling under hela perioden 2014-2024 omfattar lärarnas roll; tydlighet i förväntningar, lärarnas bemötande, lärarnas engagemang, krav vid bedömning och examinationer, återkoppling samt möjligheterna att få kontakt med lärare. Uppenbarligen har det hänt mycket positivt inom detta område. Ser vi till just frågan om lärarnas bemötande så har vi en något lägre siffra 2024 jämfört med ”toppåret” 2022. Men det bör understrykas att i årets kartläggning har endast 1,4 procent av de svarande valt något av de två mest negativa svarsalternativen på den sexgradiga skalan jämfört med 75,4 procent som valt något av de två mest positiva.

Vi ser också en positiv trend när det gäller om man vid kursstart har kännedom om kursens mål, samt om man får information om tidigare kursutvärdering och vilken kursutveckling som genomförts, vilket är glädjande.

Genomsnittssiffran för nedlagd tid är densamma under hela perioden. Vid samtliga fem mätningar hamnar medelvärdet på ungefär 30 timmar per vecka. Flertalet svar ligger i intervallet 21-40 timmar, men det finns även de som svarar max 10 timmar och de som svarar ända upp till 90 timmar. Vi ser också att det är fler bland kvinnorna som ligger i intervallet 31-40, medan vi har fler män som lägger ner max 20 timmar. Om det förklaras av att fler bland kvinnorna lägger ner mer tid på studierna än sina manliga studiekamrater, eller om det är fler män som studerar deltid är svårt fastställa utifrån materialet.¹³

När det gäller var och hur man bedriver sina studier ser vi inga förändringar under perioden, förutom vid mätningen 2020. Under pandemin var bedrevs självstudier av förklarliga skäl i större omfattning hemmavid och i mindre omfattning på campus och i grupp. Möjligen har vi en svagt nedåtgående trend när det gäller att studera hemma. Eftersom andelen webbstudier (från inslag till hela kurser och program) har ökat, kan det finnas anledning att titta närmare på vilken betydelse det har för hur man bedriver sina (själv-)studier.

¹² Skillnaden mellan könen är icke-signifikant bägge åren.

¹³ Ett mer exakt svar kräver en fördjupad analys. Man kan ju vara registrerad på hel- eller deltidsstudier, man kan ju läsa två deltider eller t.o.m läsa någon extrakurs utöver sina heltidsstudier.

UMEÅ UNIVERSITET

I Studiebarometern har det sedan 2014 ingått fyra frågor med fokus på samarbete och gemenskap studiekamrater emellan. Genomgående svarar man mycket positivt samtliga år och såväl medel- som medianvärdet ligger kring värdet 5 på den sexgradiga skalan. Dessa omdömen inrymmer dock en variation och man bör vara uppmärksam på att det finns en mindre grupp svarande som signalerar att gemenskapen inte är tillfyllest och att man ibland känner ett utanförskap. Vi har också en skillnad mellan könen; fler bland männen svarar starkt positivt, medan fler bland kvinnorna ligger längre ner på skalan. Noterbart är också att närapå hälften i den lilla gruppen som angett "annan könsidentitet/annat könsuttryck" hamnar i kategorin med relativt svaga kamratrelationer. Detsamma gäller de som är födda utomlands, liksom de som är födda i Sverige, men bägge föräldrarna utomlands, jämfört med de som är födda i Sverige i likhet med minst en av sina föräldrar.

Från 2014 fram till 2020 hade vi en trendmässig minskning av andelen som svarar att studenter oavsett kön, tar lika stort utrymme under lektioner, seminarier och grupparbeten. De två senaste mätningarna har vi åter ungefär lika många som 2014. Samma trend, fast i motsatt riktning, hade vi mellan 2014 och 2020, när det gäller andelen som svarar att vissa individer, oavsett kön, dominerar. Även denna siffra ligger på en lägre nivå vid de två senaste mätningarna. En annan intressant trend är minskningen av andelen som svarar att män generellt tar större utrymme samtidigt som vi ser en ökning av de som svarar att kvinnor generellt tar större utrymme. Vi kan också konstatera att vi detta år har den högsta andelen som svarar att de ej har reflekterat över detta. En skillnad föreligger mellan könen. Det är fler bland männen som svarar att studenter, oavsett kön, tar lika stort utrymme och det är fler bland kvinnorna som svarar att vissa individer, oavsett kön, dominerar. Vi ser också att det både bland män och kvinnor finns de som tycker att det andra könet tar större utrymme. Dessa utgör dock en relativt liten andel av de svarande.

På frågan om man tycker att studenter behandlats lika oavsett kön, har svarsmönstret varit tämligen konstant sedan 2014. Detta år svarar 72 procent "ja" på frågan och den siffran har legat på samma nivå under hela perioden. En mycket liten andel svarar att män eller kvinnor favoriseras, medan var tionde svarar att vissa individer, oavsett kön, favoriseras. Även här föreligger smärre skillnader mellan könen; fler bland männen svarar att studenter behandlas lika, oavsett kön, medan fler bland kvinnorna svarar att vissa individer, oavsett kön, favoriseras. Andelen som ej reflekterat är större bland kvinnorna än bland männen.

Bakom siffrorna rörande "jämförbarhet i klassrummet" finns en variation när man bryter ner på programnivå, vilket är viktigt att man tar med sig i det fortsatta utvecklingsarbetet på program- och institutionsnivå.

Sedan år 2020 har Studiebarometern innehållit frågor om integrering av jämställdhet i utbildningens innehåll. Vi har en stor spridning i svaren; många svarar att det ingår såväl i undervisning som i kurslitteratur, examinationer och hela ämnesområdet, så finns det också många som svarar att så är inte fallet. Trendmässigt har andelen som inte instämmer minskat, likaså andelen som instämmer, om än marginellt. Det betyder sålunda att "mellangruppen", de som varken instämmer eller inte instämmer, ökat. Utbildningar som brister i detta avseende har anledning att se över hur jämställdhetsfrågor integreras i utbildningen.

Till 2022 års barometer tillfördes tre frågor som riktades mot området lika villkor och hur det integreras i undervisning och undervisningssituationer. Årets svarsmönster är i stort sett identiskt med den föregående mätningen. De positiva svaren dominerar mycket tydligt, särskilt när det

UMEÅ UNIVERSITET

gäller bedömning och examination, vilket är glädjande. Samtidigt får man inte glömma att det finns studenter som uppenbarligen inte alls är nöjda.

Sedan 2020 har tre frågor om kränkningar och trakasserier ingått i Studiebarometern. Mellan 2020 och 2022 kunde vi se en minskning när det gäller utsatthet av kränkningar. En siffra som ökat i årets kartläggning, dock inte till samma nivå som 2020. I år liksom år 2020 är den en högre andel som rapporterar kränkningar bland kvinnorna. Förra mätningen, år 2022, var rapporteringen högre bland männen. Andelen som utsatts för trakasserier ligger på samma nivå som föregående mätning och betydligt lägre än 2020. Även i detta fall avviker 2022 års mätning på så sätt att fler bland männen rapporterar att de utsatts för trakasserier. Både 2020 och 2024 är det fler bland kvinnorna som utsatts av trakasserier. Andelen som utsatts för sexuella trakasserier ligger på samma nivå som 2022, vilket är betydligt lägre än 2020. Sexuella trakasserier rapporteras av klart fler kvinnor samtliga tre år. Eftersom kränkningar, trakasserier och framförallt sexuella trakasserier rapporteras av ett relativt litet antal individer, glädjande nog, ger enskilda svar snabbt ett utslag i de siffror som redovisas. Samtidigt ska man ha i åtanke att vara utsatt för kränkning och/eller trakasserier är av samma betydelse för den enskilda individen oavsett hur många andra som utsatts. Vi ser också att kränkningar och trakasserier vanligtvis sker muntligen och inrymmer främst förlöjligande, osynliggörande och utfrysning. Men det förekommer även hot och förföljelse. Noterbart är att två av tre svarar att man inte sökt hjälp för att komma tillrätta med det beteende man varit utsatt för.

När det gäller oro inför olika undervisningsinslag ser vi en trendmässig minskning över tid på några områden; skriftliga redovisningar, uppgifter och litteratur på engelska, att hinna med allt studiearbete, skriftliga tentamina och VFU. Även om detta är glädjande, får vi vara fortsatt uppmärksamma på att det finns studenter som känner stark oro inför olika undervisningssituationer, trots att de kommit en bra bit in i sina utbildningar. Vi kan också konstatera att det är betydligt fler bland kvinnliga studenter som känner oro inför i stort sett samtliga listade studiesituationer och att det är betydligt fler bland männen som känner sig lugna och trygga. I vilken utsträckning än oron kan reduceras genom agerande från lärare, studievägledare och annan personal, är det viktigt att vara medveten om att det finns studenter som känner oro rörande sin förmåga att genomföra studierna och göra vad man kan utifrån vad som är möjligt.

Följaktligen är det föga förvånande att vi också ser en könsskillnad när det gäller upplevd balans mellan de krav som studierna ställer och den egna förmågan att hantera dessa, upplevd balans mellan studierna och fritid/privatliv liksom förmågan att koppla av när man är ledig. I samtliga fall har vi en klar skillnad mellan könen. Siffrorna är i stort sett identiska samtliga tre år frågorna funnits i studiebarometern.

Frågorna om lokaler och utrustning gav överlag en positiv bild. Men relativt många uttrycker missnöje när det gäller tillgång till platser för självstudier men också när det gäller luftkvalitet och temperatur i undervisningslokalerna. Genomgående har vi skillnader mellan könen; fler bland männen är nöjda medan vi har fler kritiska röster bland kvinnorna. Även här kan variationen i svaren vara kopplade till den utbildning man läser.

Glädjande nog känner sig de allra flesta trygga när de vistas på campus. Men även här har vi en skillnad mellan könen. Även om nio av tio kvinnor känner sig klart trygga, så betyder det att det finns de som är lite mer tveksamma och t.o.m. några som inte alls känner sig trygga.

UMEÅ UNIVERSITET

De som varit i kontakt med olika stödfunktioner vis universitetet svarar överlag att kontakten motsvarade det man förväntade sig, vilket naturligtvis är positivt. Ett mindre antal individer, knappt var tionde av de som kontaktat, uttrycker dock missnöje med studievägledning på såväl central nivå som på program- eller institutionsnivå. Vad missnöjet består i har vi inte svar på. Det behöver inte nödvändigtvis handla om bristfälligt bemötande. Man kan inte utesluta att det kan handla om förväntningar som inte kan tillgodoses.

Bryter vi ner resultaten från Studiebarometern på programnivå finner vi skillnader som "drunknar" i en totalredovisning som denna. Resultaten går även till fakulteterna och Lärarhögskolan för vidare analys och distribution till programråd och institutioner. Det är viktigt att man på dessa nivåer analyserar sina resultat och använder detta i sitt fortsatta kvalitets- och utvecklingsarbete.

Slutligen är det bara att beklaga den emellanåt låga svarsfrekvensen, vilket gör att resultatet för många utbildningar inte kan komma till användning på önskvärt sätt.